2009

ՀՀ կենտրոնական բանկի
բանբեր

1-ին
եռամսյակ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ֆինանսական համակարգը 4

Վճարահաշվարկային համակարգի զարգացումներ 15

Մակրոտնտեսական ցուցանիշները 2009 թ. հունվար – մարտին 23

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌԸ 39

ՀՀ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ ԵՎ ԿԱԶՄԸ 40

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ԲԱՆԿԵՐԸ

31.03.2009 թվականի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 22 առևտրային բանկեր՝ 391 մասնաճյուղերով:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՊԻՏԱԼԸ

2009 թվականի առաջին եռամսյակում առևտրային բանկերի ընդհանուր կապիտալն ավելացել է 1.5%-ով (3.5 մլրդ դրամով) և 31.03.2008 թ. դրությամբ կազմել 238.9 մլրդ դրամ:

Ընդհանուր կապիտալի աճը հիմնականում պայմանավորվել է մեկ բանկի կողմից կանոնադրական հիմնադրամի 3.0 մլրդ դրամ համալրմամբ:

Եռամսյակի ընթացքում ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը նվազել է 1.3 տոկոսային կետով և կազմել 26.2%:

Դիտարկվող ժամանակահատվածում ընդհանուր կապիտալի և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը նվազել է 1.8 տոկոսային կետով՝ եռամսյակի վերջին կազմելով 21.2%:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

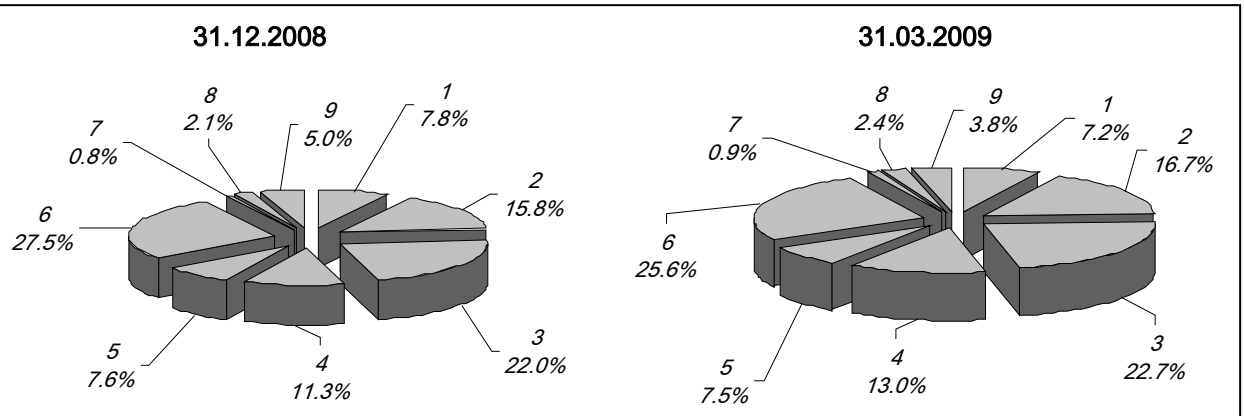
Հաշվետու եռամսյակի ընթացքում ընդհանուր պարտավորություններն ավելացել են 12.8%-ով (100.7 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 889.0 մլրդ դրամ: Ընդհանուր պարտավորությունների աճ է արձանագրվել 17 բանկում և նվազում՝ 5 բանկում:

Բանկերի պարտավորությունների կազմում հիմնականում աճել են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համընդհանուր ավանդները (ցպահանջ և ժամկետային միջոցները). աճը կազմել է 18% (81.1 մլրդ դրամ):

31.03.2009 թ. դրությամբ համընդհանուր ավանդների մեծությունը կազմել է 530.5 մլրդ դրամ:

Իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն աճել են 23.7%-ով (50.6 մլրդ դրամով), ֆիզիկական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդները՝ 12.9%-ով (30.4 մլրդ դրամով):

Առևտրային բանկերի ներգրաված միջոցների կառուցվածքը



1. Ֆիզիկական անձանց ցպահանջ ավանդներ, 2. Իրավաբանական անձանց ցպահանջ ավանդներ, 3. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ, 4. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ, 5. Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ 6. Բանկերի թղթակցային հաշիվներ և այլ պարտավորություններ (ներառյալ ԿԲ), 7. Վճարվելիք տոկոսներ, 8. Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ, 9. Այլ պարտավորություններ

Բանկերի լորո թղթակցային հաշիվներն աճել են 84.7%-ով (4.6 մլրդ դրամով), բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ) այլ պարտավորությունները՝ 2.9%-ով (6.2 մլրդ դրամով) և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները՝ 11.3%-ով (6.8 մլրդ դրամով):

Պարտավորությունների կազմում տեսակարար կշիռների կտրուկ փոփոխություններ չեն արձանագրվել: Համեմատաբար զգալի՝ 1.9 տոկոսային կետով նվազել է բանկերի լորո թղթակցային հաշիվների և բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ) այլ պարտավորությունների տեսակարար կշիռը և 1.7 տոկոսային կետով ավելացել է իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների տեսակարար կշիռը:

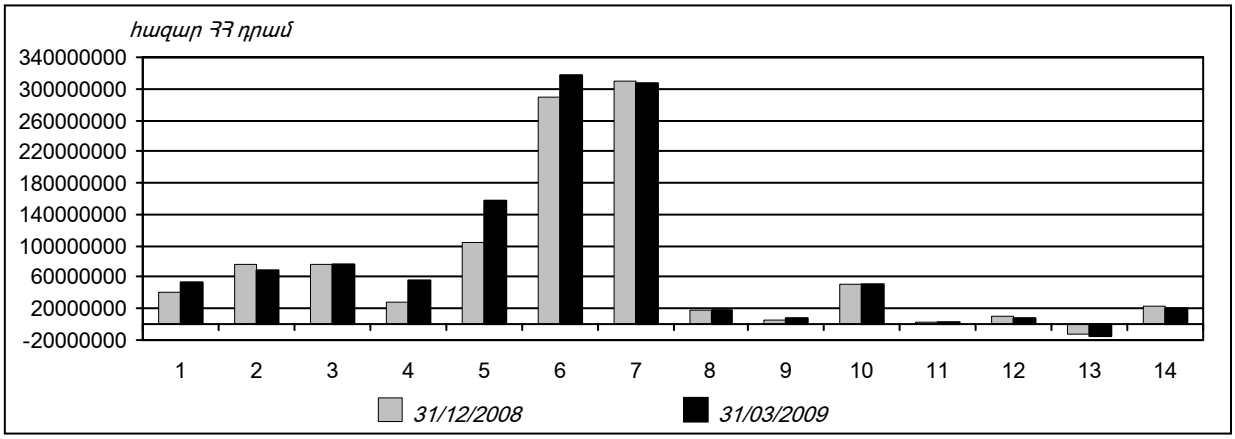
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՏԻՎՆԵՐԸ

Առաջին եռամսյակի ընթացքում առևտրային բանկերի ընդհանուր ակտիվներն աճել են 10.2%-ով (104.2 մլրդ դրամով) և կազմել 1 տրլն 127.9 մլրդ դրամ: 18 բանկում արձանագրվել է ակտիվների աճ, իսկ 4 բանկում՝ նվազում:

Արտարժութային ակտիվները աճել են 40.0%-ով (166.3 մլրդ դրամով), ՀՀ դրամով ակտիվները նվազել են 10.2%-ով (62.1 մլրդ դրամով), ինչի արդյունքում դրամային ակտիվների տեսակարար կշիռը նվազել է 11 տոկոսային կետով և կազմել 48.4%:

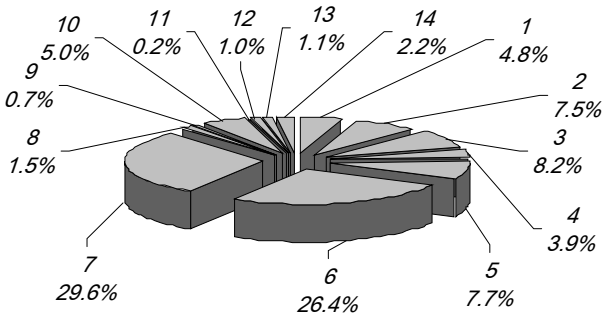
Ակտիվային հոդվածներով խոշոր աճ են ապահովել ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվները՝ 51.1%-ով (53.2 մլրդ դրամով), առևտրային բանկերի նկատմամբ պահանջները (բացառությամբ թղթակցային նոստրո հաշիվների)՝ 148.7%-ով (28.7 մլրդ դրամով) և տնտեսության վարկերը՝ 3.9%-ով (24.0 մլրդ դրամով):

Առևտրային բանկերի ակտիվների ծավալները

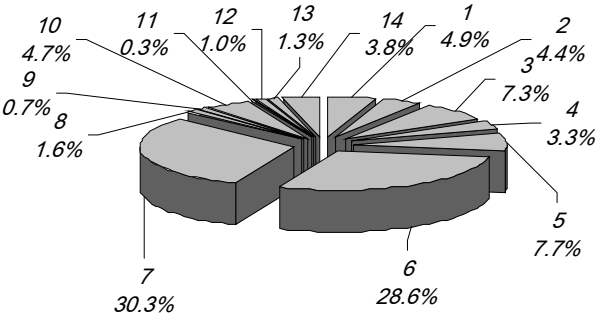


Առևտրային բանկերի ակտիվների կառուցվածքը

31.12.2008



31.03.2009



1. Կանխիկ դրամական միջոցներ
2. Թղթակցային հաշիվներ բանկերում
3. Պետական արժեթղթեր (ներառյալ ռեպո համաձ-գրեր)
4. Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ
5. Թղթ. հաշ. ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ
6. Վարկեր իրավաբանական անձանց
7. Վարկեր ֆիզիկական անձանց
8. Վարկեր բանկերի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին
9. Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ
10. Հիմնական միջոցներ
11. Այլ արժեթղթեր
12. Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկայինի)
13. Պահուստաֆոնդ
14. Այլ ակտիվներ

Իրավաբանական անձանց վարկերն ավելացել են 9.5%-ով (27.6 մլրդ դրամով), ֆիզիկական անձանց վարկերը նվազել են 0.8%-ով (2.5 մլրդ դրամով), բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին տրամադրված վարկերը նվազել են 22.9%-ով (2.7 մլրդ դրամով):

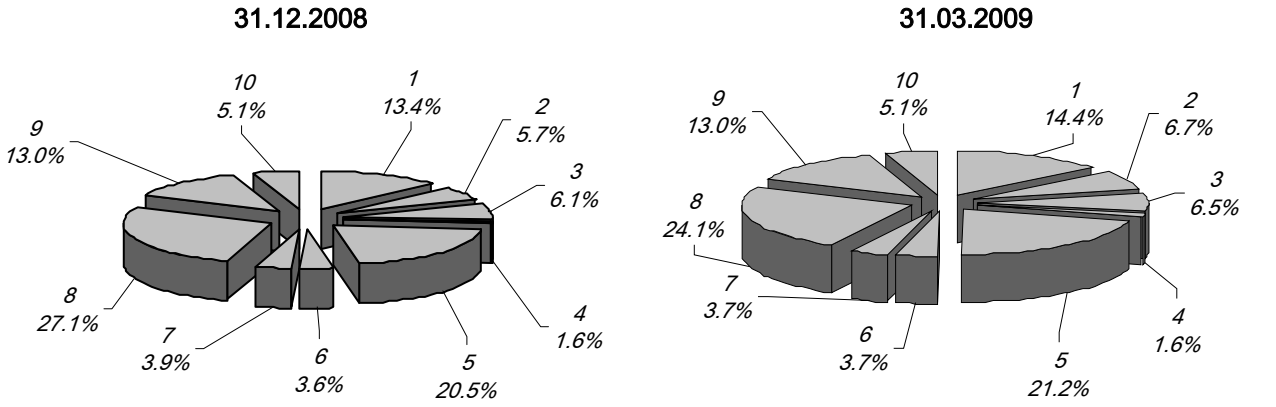
Եռամսյակի վերջին բանկային համակարգի կողմից տնտեսությանը տրամադրված վարկերի ծավալը կազմել է 640.8 մլրդ դրամ, որի 49.5%-ը բաժին է ընկել իրավաբանական անձանց, 47.7%-ը՝ ֆիզիկական անձանց, 2.8%-ը՝ բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին:

Եռամսյակի ընթացքում առևտրային բանկերի ընդհանուր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը (ներառյալ միջբանկային ավանդներն ու վարկերը, ռեպո համաձայնագրերը, լիզինգը, ֆակտորինգը) աճել են 3.9%-ով (25.3 մլրդ դրամով) և կազմել 676.0 մլրդ դրամ: Դրամով վարկերը և դեբիտորական պարտքերը նվազել են 13.1%-ով և կազմել 346.7 մլրդ դրամ, իսկ արտարժույթով վարկերը և դեբիտորական պարտքերը աճել են 30.9%-ով և կազմել 329.2 մլրդ դրամ: Ընդհանուր վարկային ներդրումներում և դեբիտորական պարտքերում դրամով ներդրումների տեսակարար կշիռը նվազել է 10 տոկոսային կետով և կազմել 51.3%:

Ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ավելացել են 67.1%-ով, իսկ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ 3.1%-ով և համապատասխանաբար կազմել են 13.2 մլրդ դրամ և 662.7 մլրդ դրամ:

Զգալի ավելացել են արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, առևտրի և շինարարության ճյուղերի վարկերը՝ համապատասխանաբար 9.1 մլրդ դրամով, 8.4 մլրդ դրամով, 8.1 մլրդ դրամով և 3.8 մլրդ դրամով: Ըստ տնտեսության ճյուղերի՝ ռեզիդենտների վարկային ներդրումների կառուցվածքում 3 տոկոսային կետով նվազել է սպառողական վարկերի և մոտ 1-ական տոկոսային կետերով ավելացել են արդյունաբերության, գյուղատնտեսության և առևտրի ճյուղերի վարկերի տեսակարար կշիռները:

Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումները՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի



1. Արդյունաբերություն, 2.Գյուղատնտեսություն, 3. Շինարարություն, 4. Տրանսպորտ և կապ, 5. Առևտուր, 6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ, 7. Ֆինանսական հատված, 8. Սպառողական վարկեր, 9. Հիփոթեքային վարկեր, 10. Այլ ճյուղեր

Եռամսյակի ընթացքում առևտրային բանկերի ստանդարտ ակտիվների տեսակարար կշիռը նվազել է 2.9 տոկոսային կետով՝ կազմելով ընդհանուր վարկերի և դեբիտորական պարտքերի 93.2%-ը: Տարեվերջին բանկային համակարգի «հսկվող» դասի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը կազմել են ընդհանուրի 5.0%-ը, «ոչ ստանդարտ» դասի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ 1.5%-ը, «կասկածելի» դասի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ 0.3%-ը:

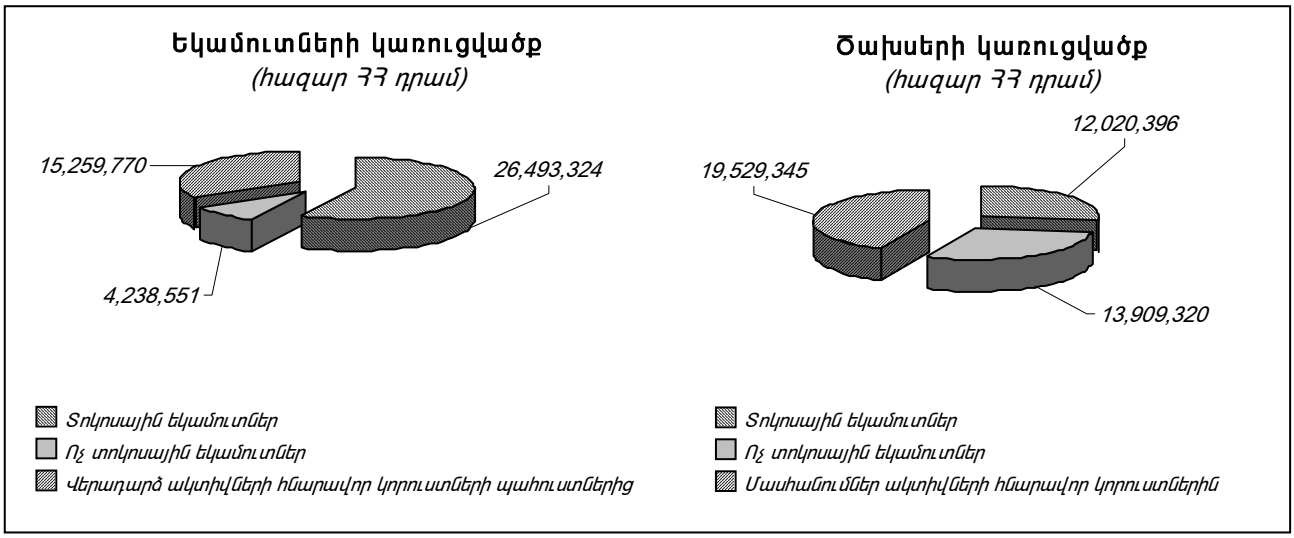
Առևտրային բանկերի ընդհանուր իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշը եռամսյակի ընթացքում ավելացել է 5.2 տոկոսային կետով, իսկ ընթացիկ իրացվելիության ցուցանիշը՝ 32.3 տոկոսային կետով և համապատասխանաբար կազմել են 29.1% և 135.4%:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԸ

2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում բանկային համակարգն աշխատել է 403 մլն դրամ վնասով: Տարվա առաջին երեք ամիսներին 13 բանկ աշխատել է շահույթով, իսկ 9 բանկ՝ վնասով:

Առևտրային բանկերն ապահովել են ընդհանուր 46.0 մլրդ դրամի համախառն եկամուտ՝ իրականացնելով 45.5 մլրդ դրամի համախառն ծախսեր: Բանկային համակարգի շահույթը մինչև հարկումը կազմել է 533 մլն դրամ:

Առևտրային բանկերի եկամուտների և ծախսերի կառուցվածքը 2009թ. առաջին եռամսյակում



Բանկային համակարգի եկամուտների կազմում տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռը կազմել է 57.6%, ոչ տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռը՝ 9.2% և ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներից վերադարձի տեսակարար կշիռը՝ 33.2%: Տոկոսային եկամուտների 85.2%-ը բաժին է ընկել տնտեսության վարկերից ստացված եկամուտներին: Ոչ տոկոսային եկամուտների կազմում ստացված միջնորդավճարները կազմել են 69.7%-ը:

Բանկային համակարգի ծախսերի կազմում տոկոսային ծախսերի տեսակարար կշիռը կազմել է 26.4%, ոչ տոկոսային ծախսերի տեսակարար կշիռը՝ 30.6% , ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին կատարված մասհանումների տեսակարար կշիռը՝ 43.0%: Ոչ տոկոսային ծախսերում զգալի տեսակարար կշիռը՝ 44.4%-ը, բաժին է ընկել բանկային համակարգի աշխատակիցների աշխատավարձին և դրան հավասարեցված այլ վճարներին, իսկ տոկոսային ծախսերում 45.8% տեսակարար կշիռը բաժին է ընկել ժամկետային ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներին:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2009 թվականի առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել է 25 վարկային կազմակերպություն, որոնց մասնաճյուղերի ընդհանուր քանակը քառասունութ է:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվները առաջին եռամսյակում աճել են 12.5%-ով (8.2 մլրդ դրամով) և կազմել 74 մլրդ դրամ կամ ընդհանուր բանկային համակարգի ակտիվների 6.6%-ը: Եռամսյակի ընթացքում ակտիվների աճ է արձանագրվել 19, իսկ նվազում՝ 6 վարկային կազմակերպությունում:

Վարկային կազմակերպությունների կողմից տնտեսությանը տրամադրված վարկերի ընդհանուր ծավալն աճել է 5.5%-ով կամ 2.9 մլրդ դրամով և 31.03.2009թ. դրությամբ կազմել 56.4 մլրդ դրամ: Դրամով տրամադրված վարկերի ծավալը նվազել է 7.6%-ով (2.1 մլրդ դրամ), արտարժույթով տրամադրված վարկերի ծավալն աճել է 20.1%-ով (5.1 մլրդ դրամ): Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերն ավելացել են 3.5%-ով և կազմել 35.4 մլրդ դրամ: Իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերն ավելացել են 9.1%-ով և կազմել 20.6 մլրդ դրամ: Լիզինգի ծավալն աճել է 13.9%-ով՝ կազմելով 5.6 մլրդ դրամ:

31.03.2009թ. դրությամբ վարկային կազմակերպությունների կողմից ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի ընդհանուր ծավալն աճել է 7.2%-ով՝ կազմելով 67 մլրդ դրամ: Վարկային ներդրումներում զգալի ավելացել են շինարարության ճյուղի (44.3% աճ), հանրային սննդի և սպասարկման այլ ոլորտների (26.4% աճ) և ֆինանսական հատվածի (20.5% աճ) վարկերի ծավալները: Եռամսյակի վերջի դրությամբ վարկային ներդրումներում ամենամեծ տեսակարար կշիռը բաժին

է ընկել առևտրի ոլորտի վարկավորմանը՝ 16.4%, հաջորդը շինարարության վարկավորումն է՝ 14.5%: Գյուղատնտեսական վարկերի տեսակարար կշիռն ընդհանուր վարկային ներդրումներում կազմել է 14.2%, հիփոթեքային վարկերինը՝ 11.4%, սպառողական վարկերինը՝ 11.1%, արդյունաբերության վարկերինը՝ 10.2% և այլ ճյուղերինը՝ 22.1%:

Վարկային ներդրումների ռիսկայնության դասերի առումով՝ եռամսյակի ընթացքում ընդհանուր վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կազմում ստանդարտ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի տեսակարար կշիռը 3.9 տոկոսային կետով նվազել է և կազմել 92.1%:

Ընդհանուր կապիտալի մեծությունը աճել է 12.3%-ով (2.2 մլրդ դրամով) և կազմել 20.2 մլրդ դրամ: Վարկային կազմակերպություններից չորսը համալրել են կանոնադրական հիմնադրամը ընդհանուր 1.1 մլրդ դրամի չափով:

2009թ. առաջին եռամսյակի զուտ շահույթը կազմել է 1.1 մլրդ դրամ: Տարեսկզբից շահույթով է աշխատել 18, իսկ վնասով՝ 7 վարկային կազմակերպություն:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր պարտավորություններն աճել են 12.6%-ով կամ 6 մլրդ դրամով և 31.03.2009թ. դրությամբ կազմել 53.7 մլրդ դրամ: Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները աճել են 16.8%-ով կամ 5.4 մլրդ դրամով և կազմել են 37.9 մլրդ դրամ: Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նկատմամբ ժամկետային պարտավորությունները նվազել են 6.2% տոկոսով կամ 673 մլն դրամով՝ կազմելով 10.3 մլրդ դրամ:

ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների արտաքին պարտքը 2009 թվականի առաջին եռամսյակի վերջին

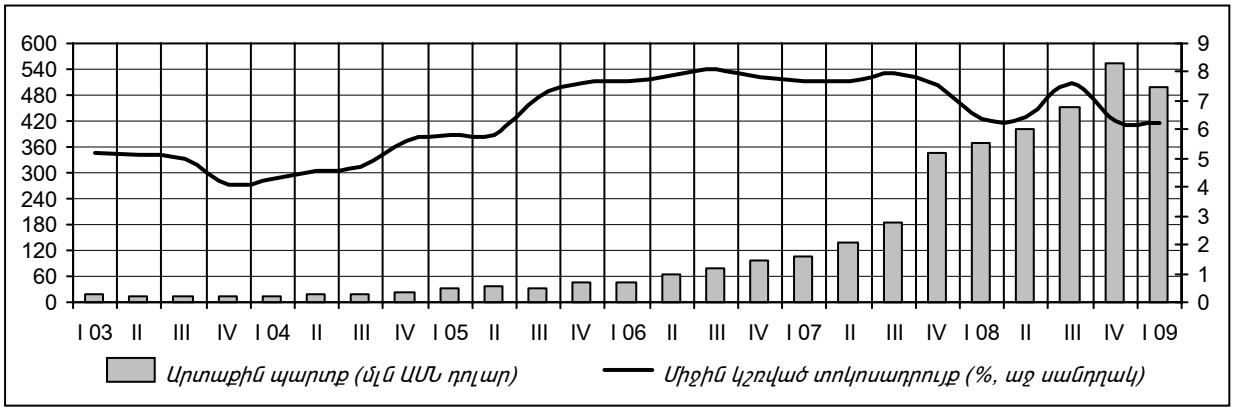
ՀՀ առևտրային բանկերի ու վարկային կազմակերպությունների վարկային պարտավորությունները[1] արտաքին աշխարհի նկատմամբ 2009 թվականի առաջին եռամսյակի վերջին կազմել են 500.3 մլն դոլար՝ նախորդ եռամսյակի վերջի 555 մլն դոլարի փոխարեն: 2009 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում առևտրային բանկերն ու վարկային կազմակերպությունները արտաքին աշխարհից ներգրավել են 81 մլն դոլար վարկային միջոցներ, նախկինում ձեռք բերված վարկերի դիմաց կատարել են 127 մլն դոլար հիմնական գումարի մարումներ:

Առաջին եռամսյակի վերջին առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների հիմնական վարկատու երկրներն են եղել՝ Ռուսաստանը, որի տեսակարար կշիռը ամբողջի մեջ կազմել է 17.3 % (նախորդ տարվա վերջին՝ 16.3 %), Ֆրանսիան՝ 10.5 % (նախորդ տարվա վերջին՝ 9.4 %), Լատվիան՝ 9.6 % (նախորդ տարի՝ 9.0 %), Գերմանիան՝ 8.5 % (նախորդ տարվա վերջին՝ 8.6 %): Վարկերի մոտ 26.2 %-ը տրվել է միջազգային կազմակերպությունների կողմից:

Արտաքին աշխարհից ներգրավված վարկերը բանկերը հիմնականում տեղաբաշխել են տնտեսության հետևյալ հատվածներում՝ 144 մլն դոլարը՝ ֆինանսական, 142 մլն դոլարը՝ արդյունաբերության, 69 մլն դոլարը՝ սպառողական և հիփոթեքային վարկերի և 68 մլն դոլարը՝ առևտրի հատվածներում:

2009 թվականի առաջին եռամսյակի վերջին ներգրավված վարկերի միջին կշռված տոկոսադրույքը նախորդ տարվա վերջի համեմատ նվազել է և կազմել 6.2 %: Արտաքին վարկերի մոտ 70.8 %-ը լողացող (LIBOR, EURIBOR, ԿԲ ՊՊ) տոկոսադրույքով է: Վարկերի միջին ժամկետայնությունը մոտ 4.2 տարի է: Կարճաժամկետ վարկերի տեսակարար կշիռը նվազել է և կազմել ներգրավված վարկերի 4.7 %-ը (նախորդ տարվա վերջին՝ 12.5 %):

ՀՀ առևտրային բանկերի արտաքին մասնավոր պարտքը 2003 - 2009 թթ.



ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

31.03.2009 թ. դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործել է 11 ապահովագրական ընկերություն:

Հաշվետու եռամսյակում ապահովագրական ընկերությունների ակտիվներն ավելացել են 6.0%-ով՝ 31.03.2009 թ. դրությամբ կազմելով 12.4 մլրդ դրամ: Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր կապիտալն աճել է 17.0%-ով՝ կազմելով 8.8 մլրդ դրամ, իսկ պարտավորությունները նվազել են 13.6%-ով՝ կազմելով 3.6 մլրդ դրամ:

Ապահովագրական ընկերությունների ակտիվների կազմում համեմատաբար բարձր տեսակարար կշիռը բաժին է ընկել ընթացիկ ավանդներին և այլ ներդրումներին (46.6% տեսակարար կշիռ), բանկային հաշիվներին (16.2% տեսակարար կշիռ), արժեթղթերում ներդրումներին (11.7% տեսակարար կշիռ) և ուղղակի ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներին (10.3% տեսակարար կշիռ):

Ապահովագրական ընկերությունների պարտավորությունների կազմում համեմատաբար բարձր տեսակարար կշիռը բաժին է ընկել չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստին (49.3% տեսակարար կշիռ) և համապահովագրողներին, վերապահովագրողներին փոխանցվելիք գումարներին (24.8% տեսակարար կշիռ):

2009 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների շահույթը, շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո, կազմել է 925 մլն դրամ: Շահույթով են աշխատել 9, իսկ վնասով՝ 2 ընկերություն:

Հաշվեգրված ապահովագրավճարները կազմել են 1.4 մլրդ դրամ, իսկ վերապահովագրողին փոխանցվող ապահովագրավճարները՝ 486 մլն դրամ կամ ապահովագրավճարների 35.4%-ը:

Ապահովագրական հատուցումների մեծությունը կազմել է 403 մլն դրամ, իսկ վերապահովագրողներից ստացվող գումարներն ապահովագրական հատուցումների գծով՝ 141 մլն դրամ կամ ապահովագրական հատուցումների 35.1%-ը:

Ապահովագրական գումարների մեծությունը 31.03.2009 թ. դրությամբ կազմել է 2.77 տրլն դրամ (31.12.2008 թ. դրությամբ գործող պայմանագրերի ապահովագրական գումարների մեծությունը 2.21 տրլն դրամ էր):

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՇՈՒԿԱՅԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

2009 թ. մարտի 31-ի դրությամբ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում գործել են ներդրումային ծառայություններ մատուցող 22 բանկ և 9 ներդրումային ընկերություն, ընդ որում՝ բոլոր ինը ընկերությունները կարող են իրենց կամ հաճախորդի անունից և իրենց կամ հաճախորդի հաշվին արժեթղթերով գործարքներ իրականացնել: Ներդրումային ընկերություններից ութը կարող են նաև հաճախորդներից արժեթղթերով գործարքների կատարման հանձնարարականներ ընդունել և հաղորդել, հինգը՝ արժեթղթերով ներդրումների հետ կապված խորհրդատվություն տրամադրել, վեցը՝ իրականացնել արժեթղթերի տեղաբաշխման գործունեություն, չորսը՝ արժեթղթերի փաթեթի կառավարում և ևս չորսը՝ արժեթղթերի պահառության գործունեություն:

31.03.2009 թ. դրությամբ ներդրումային ընկերությունների ընդհանուր ակտիվները կազմել են 6.8 մլրդ դրամ՝ տարեվերջի համեմատ նվազելով 12.3%-ով՝ հիմնականում պայմանավորված ներդրումային ընկերություններից մեկի՝ շուկայից դուրս գալով: Ներդրումային ընկերությունների կապիտալը նվազել է 1.1%-ով՝ կազմելով 2.7 մլրդ դրամ:

2009 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ներդրումային գործունեության շրջանակներում իրականացված արժեթղթերի առուվաճառքի գործառնությունների ծավալը նախորդ ամսվա համեմատ աճել է 13.7%-ով՝ կազմելով 88.6 մլրդ դրամ: Պետական պարտատոմսերի առուվաճառքի գործառնությունների ծավալը նախորդ եռամսյակի համեմատ նվազել է 24.1%-ով՝ կազմելով 46.6 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ զգալի նվազել է պետական արժեթղթերի առուվաճառքի գործառնությունների տեսակարար կշիռը գործառնությունների ընդհանուր ծավալում (26.1 տոկոսային կետով)՝ կազմելով 52.6%: Բաժնետոմսերի առք ու վաճառքի գործառնությունների ծավալը նախորդ եռամսյակի համեմատ աճել է 122.1%-ով՝ կազմելով 24.9 մլրդ դրամ, իսկ կորպորատիվ արժեթղթերինը՝ 16.9 մլրդ դրամ՝ նախորդ եռամսյակի համեմատ աճելով ավելի քան երեք անգամ: Ընդ որում, բաժնետոմսերի և կորպորատիվ պարտատոմսերի տեսակարար կշիռները գործառնությունների ընդհանուր ծավալում կազմել են համապատասխանաբար 28.1% և 19.1%:

Պետական պարտատոմսերի առուվաճառքի գործառնությունների ծավալները ըստ արժեթղթերի ժամկետայնությունների գրեթե հավասարաչափ են բաշխվել. երկարաժամկետ պարտատոմսերով գործառնությունները կազմել են պետական պարտատոմսերով ընդհանուր գործառնությունների 36.6%-ը, իսկ կարճաժամկետ և միջին ժամկետայնության արժեթղթերով՝ համապատասխանաբար 32.5% և 30.9%:

2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կարգավորվող շուկայում իրականացված արժեթղթերի առուվաճառքի գործառնությունները կազմել են ներդրումային գործունեության շրջանակներում իրականացված առուվաճառքի ընդհանուր գործառնությունների 6.6%-ը (նախորդ եռամսյակում՝ 5.0%):

Կարգավորվող շուկայում իրականացված գործառնությունները նախորդ եռամսյակի համեմատ ավելացել են 3.6 անգամ և կազմել 6.9 մլրդ դրամ, ընդ որում՝ շրջանառության 53.6%-ը կազմել են կորպորատիվ պարտատոմսերի առուվաճառքի գործառնությունները, իսկ 30.9%-ը՝ պետական պարտատոմսերի առուվաճառքի գործառնությունները: 2009 թ. առաջին եռամսյակում ռեպո գործառնությունները սկսել են իրականացվել նաև կարգավորվող շուկայում, ընդ որում՝ եռամսյակի ընթացքում ռեպո գործառնությունների ծավալը կազմել է բորսայական շրջանառության 15.4%-ը:

Ներդրումային գործունեության շրջանակներում իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը (ներառյալ կարգավորվող շուկայում իրականացված ռեպո գործառնությունները) նախորդ եռամսյակի համեմատ նվազել է 50.6%-ով և կազմել է 92.3 մլրդ դրամ, որից 48.9 մլրդ դրամը կազմել են երկարաձգված գործարքները:

31.03.2009 թ. դրությամբ հավատարմագրային կառավարման վերցված միջոցների ծավալը կազմել է 1.4 մլրդ դրամ՝ նախորդ եռամսյակի վերջի դրությամբ նվազելով 9.4%-ով:

Հաշվետու եռամսյակի վերջի դրությամբ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի ռեեստր վարող թողարկողների թիվը կազմել է 1278 ընկերություն, իսկ ՀԿԴ-ում ռեեստր վարող թողարկողների արժեթղթերի սեփականատերերի թիվը՝ 126748 մարդ:

31.03.2009թ. դրությամբ բորսայում ցուցակված են եղել թվով 18 հաշվետու թողարկողների արժեթղթեր: Հաշվետու թողարկող ընկերություններից 6-ը բանկ է, 1-ը՝ ներդրումային ընկերություն: Ընդ որում՝ հաշվետու թողարկողներից 9-ը թողարկել են բաժնետոմսեր (ընդհանուր ծավալը կազմել է 24,1 մլրդ դրամ), իսկ 10-ը՝ պարտատոմսեր (ծավալը կազմել է 8,1 մլրդ դրամ): «Արարատ բանկ» ԲԲԸ-ն թողարկել է ինչպես բաժնային, այնպես էլ պարտքային արժեթղթեր: Թողարկված պարտքային արժեթղթերի զգալի ծավալները բաժին են ընկել տնտեսության ֆինանսական հատվածում գործունեություն իրականացնող ընկերություններին՝ 43%-ը, և առևտրի ոլորտի ընկերություններին՝ 20%-ը:

Հաշվետու եռամսյակի ընթացքում կորպորատիվ պարտատոմսերի թողարկման ազդագիր է գրանցել Ինեկոբանկը՝ ընդհանուր 350 մլն դրամ ծավալով:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԴԱՇՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2009 թվականի առաջին եռամսյակում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից մշակված օրենքների նախագծեր

1. ՀՀ կառավարություն է ներկայացվել ***«Վճարահաշվարկային համակարգերի և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը:***

Նշված նախագծի մշակումը պայմանավորված էր գործող օրենսդրությամբ սահմանված որոշ պայմանների խստացմամբ և որոշ դրույթների հստակեցմամբ, մասնավորապես՝ խմբավորվել, ավելացվել և հստակեցվել են վճարահաշվարկային համակարգ ստեղծելու, դրան անդամակցելու և վճարահաշվարկային կազմակերպության լիցենզավորման մերժման հիմքերը, հստակեցվել է «վճարահաշվարկային ծառայություն» հասկացության սահմանումը՝ առավելագույնս համապատասխանեցվելով ԵՄ օրենսդրության պահանջներին, սահմանվել է վճարահաշվարկային կազմակերպության ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի նորմատիվ՝ 100 միլիոն դրամի չափով, վճարահաշվարկային կազմակերպության կողմից քաղաքացիների հանդեպ պարտավորությունները չկատարելու դեպքում վերջինիս բանկային հաշիվներով գործառնությունների կասեցման ընթացակարգ, վճարահաշվարկային կազմակերպության՝ իր գործառնական գործառույթների կատարումը այլ անձի պատվիրակելու իրավունքը, հստակեցվել են օրենքով սահմանված ժամկետները, պատասխանատվության միջոցները: Կատարվել են նաև տեխնիկական, խմբագրական և բովանդակային լրացումներ և փոփոխություններ:

Նշված նախագծի ընդունումը կհստակեցնի վճարահաշվարկային համակարգերի և կազմակերպությունների ստեղծման և գործունեության հետ կապված ընթացակարգերը և կնպաստի վերջիններիս գործունեության առավել արդյունավետ կարգավորմանը:

2. ՀՀ կառավարություն են ներկայացվել ***ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում և «Սնանկության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ նախագծեր:***

Առաջարկվող փոփոխություններով նախատեսվում է ստեղծել նոր ֆինանսական գործիք՝ ստորադաս փոխառություն: Պարտապանի լուծարման դեպքում ստորադաս փոխառություն տված անձի պահանջները բավարարվում են մյուս բոլոր պարտատերերի պահանջներից հետո:

Գործող օրենսդրությամբ նման գործիքի կիրառում չի նախատեսվում, և գործնականում ստորադաս փոխառությունների տրամադրումը կարող է առաջացնել դժվարություններ՝ օրենսդրությանը համապատասխանելու տեսանկյունից:

Նախատեսվում է Քաղաքացիական օրենսգրքում սահմանել «ստորադաս փոխառություն» հասկացությունը, ինչպես նաև փոփոխություններ կատարել այն օրենքներում, որոնք սահմանում են պարտատերերի պահանջների բավարարման հերթականություն: Ստորադաս փոխառություններն ավելի ռիսկային և եկամտաբեր գործիքներ են և կարող են հետաքրքրություն ներկայացնել որոշ ներդրողների համար: Բացի այդ, ստորադաս փոխառություններն ընկերության կապիտալն ավելացնելու ավելի արագ և ճկուն միջոց են, քան կանոնադրական կապիտալի ավելացումը: Այդ իսկ պատճառով ընկերության մասնակիցները կարող են նախընտրել ընկերության կանոնադրական կապիտալը ավելացնելու փոխարեն ստորադաս փոխառություն տրամադրել ընկերությանը:

Ակնկալվում է, որ առաջարկվող փոփոխությունները փոխառու կապիտալ ներգրավելու լրացուցիչ հնարավորություններ կստեղծեն առևտրային կազմակերպությունների և հատկապես ֆինանսական կազմակերպությունների համար:

3. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողով է ներկայացվել ***«Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը:***

Նախագիծը սահմանում է ՀՀ տարածքում ընդհանուր օգտագործման ճանապարհներով երթևեկելու համար նախատեսված ավտոտրանսպորտային միջոցների սեփականատերերի կողմից երրորդ անձանց պատճառված վնասներից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության պարտականությունը:

Օրենքի հիմնական նպատակը ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործման հետևանքով տուժած անձանց ապահովագրական հատուցումների վճարման երաշխավորումն է:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն կարող են իրականացնել միայն Բյուրոյին անդամակցող ապահովագրական ընկերությունները:

Բյուրոն ունի մի շարք կարևոր գործառույթներ՝ մասնավորապես սահմանում է ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության ոլորտում կանոններ, որոնք գրանցվում են ԿԲ-ում:

Ապահովագրական գումարը չպետք է պակաս լինի՝ մահվան դեպքում՝ 9 մլն դրամից՝ յուրաքանչյուր անձի համար՝ անկախ փաստացի պատճառված վնասից, 9 մլն դրամից՝ առողջությանը պատճառված վնասների դեպքում՝ յուրաքանչյուր անձի համար՝ ըստ փաստացի պատճառված վնասի և 2.5 մլն դրամից՝ գույքային վնասների համար՝ մեկ պատահարի համար՝ անկախ տուժած անձանց քանակից:

Պատճառված վնասի չափը և դրանում անձի մեղավորությունը հաստատելու են Բյուրոյի կողմից որակավորված փորձագետները և այլ իրավասու մարմիններ (բուժական հաստատություններ, դատարան և այլն):

Նախատեսվել է ապահովագրական հատուցումներ ստանալու հեշտացված ընթացակարգ՝ տուժած անձը պատահարից հետո 3 ամսվա ընթացքում դիմում է վնասը պատճառողի ապահովագրական ընկերությանը և կարող է գործել իր ապահովագրական ընկերության միջոցով:

Ապահովագրական ընկերությունը փորձաքննության ավարտից հետո, որը չպետք է 3 ամսից ավելի լինի, որոշում է կայացնում 5 օրվա ընթացքում ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ վճարումը մերժելու մասին:

Ապահովագրական հատուցման իրավունքից չեն օգտվում վնաս պատճառած անձը, ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատերը, նրա ընտանիքի անդամները՝ գույքային վնասների մասով և հափշտակված ավտոտրանսպորտային միջոցի մեջ գտնվող անձինք, եթե նրանք իրենց կամքով են նստել ավտոտրանսպորտային միջոց:

Բյուրոն վերահսկելու է ԿԲ-ն (հաշվետվություններ, ստուգումներ) և կարող է կիրառել պատասխանատվության միջոցներ: Բյուրոն ունի վարչական և գործառնական ծախսեր:

Բյուրոն կառավարում է տեղեկատվական համակարգը, որին միացած են ԿԲ-ն, ապահովագրական ընկերությունները և ճանապարհային ոստիկանությունը:

4. ՀՀ կառավարություն է ներկայացվել ***«Ներդրումային ֆոնդերի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը:***

Օրենքը կարգավորում է ներդրումային ֆոնդերի տեսակները, ներդրումային ֆոնդերի, ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների և ներդրումային ֆոնդերի պահառուների իրավական կարգավիճակը, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների կազմավորման, գործունեության, կառավարման ու դադարեցման, ինչպես նաև ներդրողների իրավունքների պաշտպանության հետ կապված այլ հարաբերություններ:

Օրենքում ներառվել են հետևյալ հիմնական դրույթները՝

- Ներդրումային ֆոնդ է համարվում իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող կամ չունեցող այն կազմակերպությունը, որը ստեղծվել և (կամ) գործում է՝ նպատակ ունենալով ներդրողներից հավաքագրված միջոցների՝ արժեթղթերում և (կամ) այլ ակտիվներում կոլեկտիվ ներդրումների միջոցով ապահովել այդ միջոցների վերադարձը ներդրողներին կապիտալի ավելացման, շահութաբաժինների և (կամ) այլ ֆինանսական եկամտի տեսքով: Միջոցները վերադարձվում են կազմակերպությունում նրանց ներդրումներին համապատասխան և կախված այդ ներդրումների կառավարման արդյունքներից՝ անկախ այն հանգամանքից՝ այդ կազմակերպությունն իր հիմնադիր փաստաթղթերում կամ առաջարկի փաստաթղթերում բնութագրվում է որպես «ներդրումային ֆոնդ», թե՝ ոչ, ինչպես նաև անկախ այն բանից, թե սահմանված նպատակը և (կամ) գործունեությունն իրականում տվյալ կազմակերպության կողմից իրականացվել են, թե՝ ոչ:
- Նախատեսվում է ստանդարտ և մասնագիտացված ֆոնդերի (որոնք իրարից տարբերվում են ներդրումային քաղաքականությամբ), ինչպես նաև բաց, միջակայքային և փակ ֆոնդերի (որոնք տարբերվում են փայերի (բաժնետոմսերի) թողարկման պարբերականությամբ, ինչպես նաև թողարկված փայերի (բաժնետոմսերի) հետգնման հնարավորությամբ և պարբերականությամբ) ստեղծման հնարավորություն:
- Իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեցող պայմանագրային ֆոնդի ստեղծման համար նախատեսված է ֆոնդի կանոնների գրանցման, իսկ բաժնետիրական ընկերության կամ կոմանդիտային ընկերակցության ձևով ստեղծվող կորպորատիվ ֆոնդի համար՝ ֆոնդի գրանցման կարգ, որի ժամանակ կանոններին (կանոնադրությանը) ներկայացվում են առանձնահատուկ պահանջներ՝ ուղղված ֆոնդի մասնակիցների իրավունքների պաշտպանությանը:
- Առանձնահատուկ կարգավորման են ենթարկվում բաց ֆոնդերը, որոնց փայերը (բաժնետոմսերը) թողարկվում են շարունակական ձևով և չունեն հաստատագրված արժեք ու քանակ, ընդ որում՝ նախատեսվում է, որ բաց կորպորատիվ ֆոնդը ստեղծվում է փոփոխական կապիտալով բաժնետիրական ընկերության կազմակերպաիրավական ձևով, այսինքն՝ այնպիսի բաժնետիրական ընկերության, որը չունի հաստատագրված կապիտալ, և որի կապիտալը ցանկացած պահի հավասարարժեք է ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքին:
- Ֆոնդի փայի (բաժնետոմսի) թողարկման և հետգնման (մարման) գինը պետք է համապատասխանի փայի (բաժնետոմսի) հաշվարկային արժեքին, որը ենթակա է որոշման բաց ֆոնդի դեպքում՝ յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա վերջում, իսկ փակ և միջակայքային ֆոնդերի դեպքում՝ փայերի (բաժնետոմսերի) տեղաբաշխման (միջակայքային ֆոնդի դեպքում՝ նաև հետգնման) օրվան նախորդող օրվա, իսկ փայերի (բաժնետոմսերի) տեղաբաշխման ընթացքում՝ յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա վերջում:
- Ակտիվների ներդրման կարևորագույն սկզբունքի համաձայն, ըստ որի՝ ֆոնդի ներդրումները պետք է բավարար չափով բազմազանեցված լինեն՝ ռիսկերի արդյունավետ բաշխման նպատակով, նախատեսվում են այն ակտիվները, որոնցում կարող են ներդրվել ֆոնդի ակտիվները, և այդ ակտիվներում ռիսկերի բաշխման պահանջները՝ հաշվի առնելով ֆոնդի տարբեր տեսակների առանձնահատկությունները, ընդ որում՝ առավել խիստ պահանջներ են ներկայացվում ստանդարտ ֆոնդերին:
- Ֆոնդի ակտիվները պետք է կառավարի Օրենքով սահմանված կարգով որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ գրանցված և լիցենզավորված բաժնետիրական կամ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը, որն իրավասու է իրականացնելու միայն ֆոնդի կառավարման գործունեություն, իսկ համապատասխան թույլտվություն ստանալու դեպքում՝ նաև մատուցելու Օրենքով նախատեսված ներդրումային և ոչ հիմնական ծառայություններ և կառավարելու կենսաթոշակային ֆոնդեր:

- Ներդրումային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցությանը, կառավարմանը և գործունեությանը ներկայացվում են առանձնահատուկ պահանջներ:
- Ներդրումային ֆոնդի ակտիվների պահառությունը պետք է հանձնվի ներդրումային ֆոնդի կառավարչի հետ փոխկապակցված անձ չհամարվող, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով արժեթղթերի պահառության ծառայություն մատուցող՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկին, որին, ի լրումն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով արժեթղթերի պահառուի համար սահմանված պարտականությունների, ներկայացվում են լրացուցիչ պահանջներ և պարտականություններ:
- Առանձնահատուկ պահանջներ են նախատեսվում ներդրումային ֆոնդի և նրա կառավարչի կողմից տեղեկատվության բացահայտման համար:
- Սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարերկրյա ֆոնդերի արժեթղթերի վաճառքի կարգը, մասնավորապես՝ դրա համար Կենտրոնական բանկի նախնական թույլտվությունը ստանալու անհրաժեշտությունը:

Ենթաօրենսդրական փոփոխություններ

2009 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից փոփոխություններ են կատարվել բանկային գործունեությանն առնչվող հետևյալ իրավական ակտերում.

1. Հաշվի առնելով «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում ստորադաս փոխառությունների գծով կատարված փոփոխությունները՝ «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում կատարվել են լրացումներ՝ բանկերի լրացուցիչ կապիտալի կազմում բանկի կողմից ներգրավված երկարաժամկետ ստորադաս փոխառությունների արտացոլման համար:

2. Փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, ներդրումային ընկերությունների, կարգավորվող շուկայի օպերատորի, կենտրոնական դեպոզիտարիայի լիցենզավորման կանոնակարգերում: Մասնավորապես՝

- Վերը նշված կազմակերպությունների համար սահմանվել է ղեկավարների գրանցման նպատակով ներկայացվող տեղեկությունների միասնական ձև: Այն հնարավորինս պարզեցվել և ավտոմատացվել է՝ առավել մատչելի դարձնելու նպատակով:
- Տեղեկությունների տրամադրումը առավել օպերատիվ իրականացնելու նպատակով վերը նշված կազմակերպությունները ղեկավարների գրանցման համար միջնորդագիրը պետք է ներկայացնեն էլեկտրոնային եղանակով: Այն կազմակերպությունները, որոնք դեռևս միացված չեն համապատասխան համակարգին, կարող են մինչև հուլիսի 1-ը ներկայացնել նույն տեղեկատվության թղթային տարբերակը՝ համապատասխան ստորագրություններով և կնիքով:
- Այն դեպքերում, երբ ղեկավարների վերաբերյալ տեղեկությունները փոփոխվում են, ներկայացվում են միայն փոփոխված տվյալները և նույնականացման տվյալները (անուն, ազգանուն, ծննդյան տվյալներ):

2009 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում, արժեթղթերի շուկայի կարգավորման նպատակով, ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2009 թվականի մարտի 10-ի թիվ 58-Ն որոշմամբ հաստատվել են «Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց, օպերատորի, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի ղեկավարների ու ներդրումային ծառայություններ մատուցող ֆիզիկական անձանց որակավորումը, նրանց մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներն ու մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 4/05-ում կատարված փոփոխությունները և լրացումները: Կատարված փոփոխությունների հիմնական նպատակը ՀՀ ԿԲ կողմից վերահսկվող ֆինանսական կազմակերպությունների ղեկավարների գրանցման ընթացակարգերի նույնականացումը և պարզեցումն է՝ գրանցման համար ՀՀ ԿԲ ներկայացվող փաստաթղթերի կրճատման և այդ փաստաթղթերը էլեկտրոնային տարբերակով ներկայացնելու պահանջի միջոցով:

Ապահովագրական շուկայի կարգավորման ոլորտում 2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից կատարվել են հետևյալ փոփոխությունները.

1. ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2009 թ. մարտի 24-ի թիվ 65-Ն որոշմամբ փոփոխություն է կատարվել «Ապահովագրական գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների չափը, ձևավորման և հաշվարկման կարգը» կանոնակարգ 3/02-ում: Բարձրացվել է մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի նորմատիվի (Ն5 նորմատիվ) առավելագույն սահմանաչափը:

2. ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2009 թ. մարտի 10-ի թիվ 57-Ն որոշմամբ փոփոխություն է կատարվել «Ապահովագրական և ապահովագրական բրոքերային գործունեության լիցենզավորումը, ապահովագրական գործակալի հաշվառումը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության մասնաճյուղի և ներկայացուցչության գրանցումը, ապահովագրական ընկերության կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունենալու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը, ապահովագրական ընկերության գործունեության գործարար ծրագրի ձևը, ներկայացման կարգը և ժամկետները, ապահովագրական ընկերության և ապահովագրական բրոքերային ընկերության ղեկավարների ու պատասխանատու անձանց որակավորումը, ապահովագրական ընկերության ղեկավարներին, ապահովագրական բրոքերի պատասխանատու անձանց ներկայացվող մասնագիտական համապատասխանության և որակավորման չափանիշները, մասնագիտական համապատասխանության ստուգման և որակավորման կարգը, ապահովագրական ընկերության ղեկավարների, ապահովագրական բրոքերի պատասխանատու անձանց թեկնածուների մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը» կանոնակարգ 3/01-ում: Փոփոխության հիմնական նպատակը ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից վերահսկվող ֆինանսական կազմակերպությունների ղեկավարների գրանցման ընթացակարգերի նույնականացումը և պարզեցումն է՝ գրանցման համար ՀՀ կենտրոնական բանկ ներկայացվող փաստաթղթերի կրճատման և այդ փաստաթղթերը էլեկտրոնային տարբերակով ներկայացնելու պահանջի միջոցով:

Վճարահաշվարկային հարաբերությունների զարգացումը 2009թ. առաջին եռամսյակում

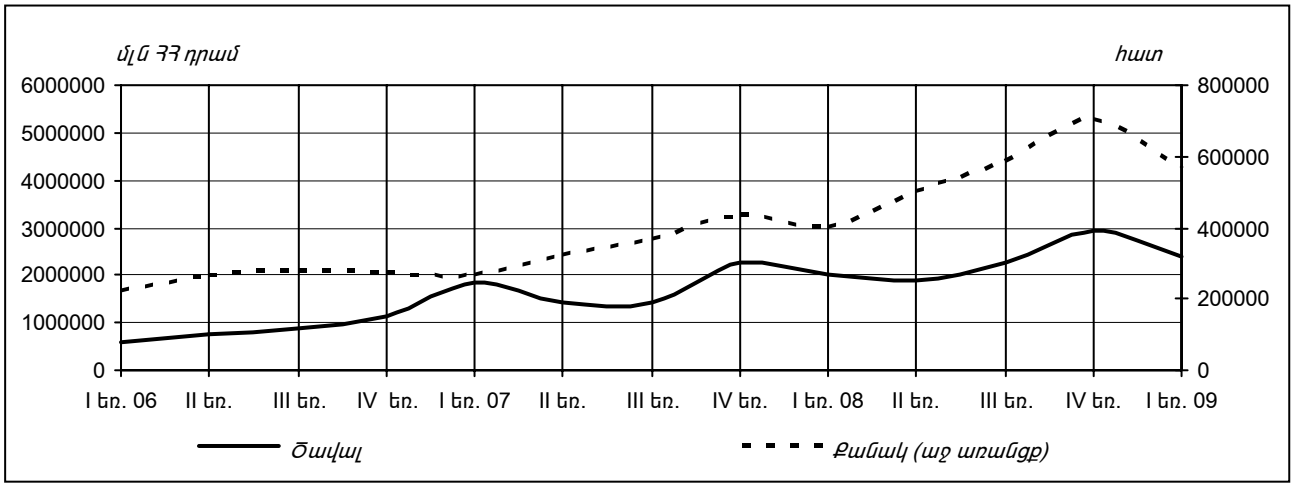
ՀՀ ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

2009 թ. առաջին եռամսյակում ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարումների ծավալը կազմել է 5647 մլրդ դրամ (քանակը՝ 1377208), ընդ որում՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով իրականացված վճարումների ծավալը կազմել է 2383 մլրդ դրամ, իսկ քանակը՝ 562844: 2009թ. առաջին եռամսյակում ՀՀ կենտրոնական բանկի համակարգերով իրականացված անկանխիկ վճարումների ծավալը նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 18.5%-ով (372 մլրդ դրամով), իսկ քանակը՝ 39.4%-ով (159173-ով): ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով իրականացված փոխանցումների ծավալը 2008թ. չորրորդ եռամսյակի համեմատ նվազել է 19%-ով (567 մլրդ դրամով), իսկ քանակը՝ 139432-ով (20 %):

ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով իրականացված դրամական փոխանցումների միջին օրական ծավալը (առանց բորսայական գործառնությունների) կազմել է մոտ 37 մլրդ դրամ, իսկ քանակը՝ 8794: Դրամական փոխանցումների միջին օրական ծավալը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 5.8 մլրդ դրամով (քանակը՝ 2487-ով): Բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված միջին օրական փոխանցումների ծավալը կազմել է 67 մլրդ դրամ (ավելացել է 77%-ով):

2009թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի միջոցով իրականացված վճարումներում (առանց բորսայական գործառնություններ իրականացնելու հետ կապված փոխանցումների) նվազել է Գանձապետարանի նախաձեռնած, ինչպես նաև վերջինիս ուղղված փոխանցումների տեսակարար կշիռը, որոնք կազմել են ընդհանուր վճարումների ծավալի 26%-ը, քանակի 50%-ը: ՀՀ կենտրոնական բանկի միջոցով Գանձապետարան ուղղված, ինչպես նաև վերջինիս նախաձեռնած փոխանցումների ընդհանուր ծավալը նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է 14%-ով (103 մլրդ դրամով), իսկ քանակը ավելացել է 71631-ով (34 %):

ՀՀ ԿԲ միջոցով իրականացված վճարումների քանակը և ծավալը (առանց բորսայական փոխանցումների)



2009 թ. առաջին եռամսյակում ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով իրականացվել է 85 մլրդ դրամի 1793463 գործառնություն: Այդ թվում՝ քարտերով անկանխիկ վճարումների ծավալը կազմել է մոտ 6.5 մլրդ դրամ: Նշված անկանխիկ գործառնությունների ծավալում ինտերնետ միջավայրում իրականացված գործառնությունների ծավալը կազմել է 1.3 մլրդ դրամ (այդ թվում՝ էլեկտրոնային առևտուր՝ 406 մլն

դրամ, քարտից-քարտ փոխանցումներ՝ 918 մլն դրամ): Եռամսյակի վերջի դրությամբ շրջանառության մեջ գտնվող քարտերի ընդհանուր քանակը կազմել է 483243, որը 2008թ. չորրորդ եռամսյակի վերջի համեմատությամբ ավելացել է 6.4%-ով (28886 քարտով): Հաշվետու եռամսյակի ընթացքում քարտերով իրականացված անկանխիկ վճարումների ծավալը կազմել է քարտային գործառնությունների մոտ 7.7%-ը: Ընդհանուր առմամբ, քարտերով անկանխիկ գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելացել է 44.8%-ով (2 մլրդ դրամով):

Հաշվետու ժամանակահատվածում առևտրային բանկերի և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով ֆիզիկական անձանց ուղղված դրամական փոխանցումները 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել են 25.7%-ով և կազմել 86.5 մլրդ դրամ, իսկ արտասահման կատարված փոխանցումների ծավալը նվազել է 42.8%-ով և կազմել 43.5 մլրդ դրամ:

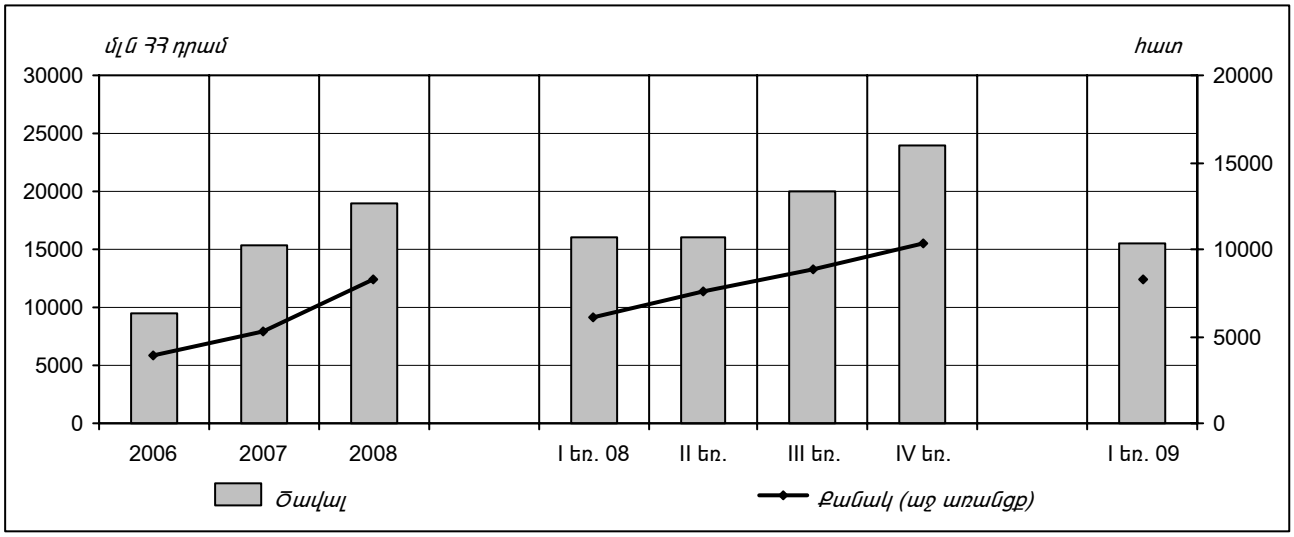
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

2009 թ. առաջին եռամսյակում ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով կատարված վճարումների գերակշիռ մասը իրականացվել է էլեկտրոնային վճարումների համակարգի միջոցով: Համակարգի մասնակիցների էլեկտրոնային վճարումները (առանց բորսայական գործառնություններ իրականացնելու հետ կապված փոխանցումների) միջին հաշվով կազմել են ընդհանուր վճարումների ծավալի 41.5%-ը և քանակի 94.2%-ը: Նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ էլեկտրոնային վճարումների ծավալը նվազել է 3%-ով (35 մլրդ դրամով), իսկ քանակը ավելացել է 36%-ով (140552-ով): Բացի այդ, բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված փոխանցումները կազմել են 4298 մլրդ դրամ (ավելացել են 77%-ով): Առևտրային բանկերի կողմից էլեկտրոնային վճարումների համակարգով (առանց բորսայական գործառնություններ իրականացնելու հետ կապված փոխանցումների) կատարված վճարումները կազմել են վերջիններիս վճարումների ծավալի մոտ 84.2%-ը (ավելացել են 177 մլրդ դրամով), իսկ քանակի՝ մոտ 99.8%-ը:

Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով իրականացված դրամական փոխանցումների միջին օրական քանակը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 2196-ով՝ կազմելով 8286, իսկ ծավալը նվազել է 0.5 մլրդ դրամով՝ կազմելով 15.5 մլրդ դրամ: Բորսայական գործառնությունների իրականացման նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված փոխանցումների միջին օրական ծավալը կազմել է մոտ 67 մլրդ դրամ (ավելացել է 29 մլրդ դրամով):

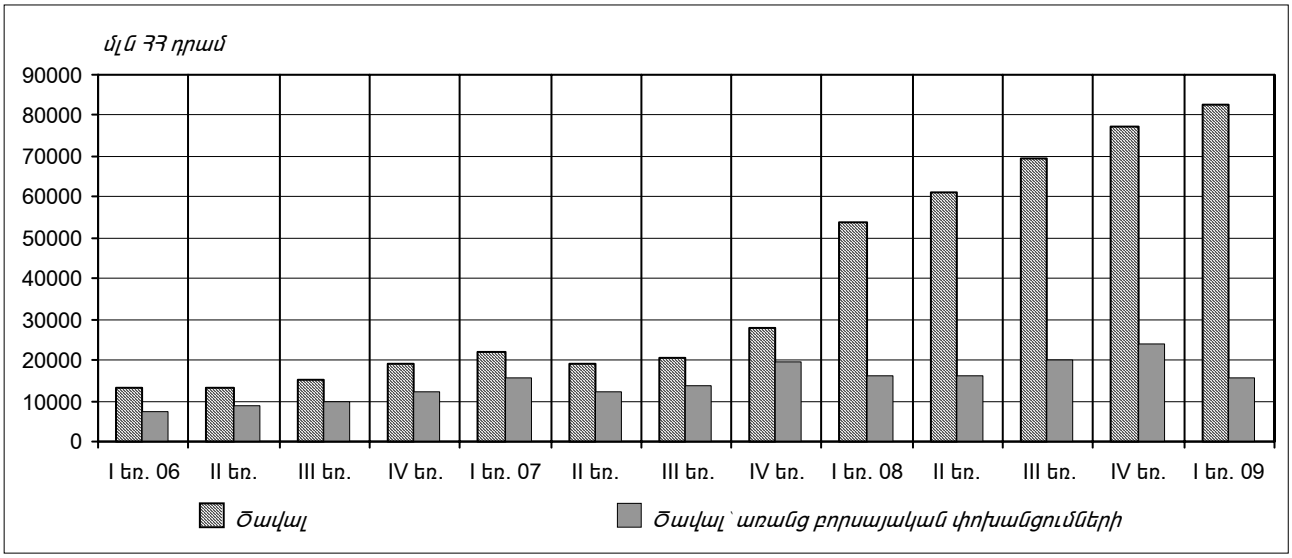
Էլեկտրոնային վճարումների համակարգում մեկ էլեկտրոնային փոխանցման միջին ծավալը, առանց բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված փոխանցումների, նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է մոտ 0.8 մլն դրամով և կազմել է 1.8 մլն դրամ: Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով առևտրային բանկերի կողմից բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված փոխանցումների միջին ծավալը կազմել է 1242 մլն դրամ:

Էլեկտրոնային վճարումների համակարգով իրականացված միջին օրական փոխանցումները (առանց բորսայական փոխանցումների)



Էլեկտրոնային վճարումների համակարգում գրանցված մերժումները կազմել են վճարումների քանակի 0.04%-ը, ծավալի 0.153%-ը (227 փոխանցում՝ 8.1 մլրդ դրամ ծավալով), ընդ որում՝ անբավարար իրացվելիության պատճառով մերժված վճարումները կազմել են համակարգում իրականացված վճարումների քանակի 0.03%-ը, իսկ ծավալի 0.15%-ը (176 փոխանցում՝ 7.9 մլրդ դրամ ծավալով):

Բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված էլեկտրոնային վճարումների համակարգով կատարված փոխանցումները միջին օրական վճարումներում



ՀԱՄԱԽՍՈՒՐՆ ԹՂԹԱՅԻՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում թղթային եղանակով կատարված վճարումները կազմել են ՀՀ կենտրոնական բանկի համակարգերով իրականացված վճարումների ծավալի 55.9%-ը, իսկ քանակի 5.6%-ը (նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ ծավալն ավելացել է 1.8-անգամ, քանակը՝ 2.6-անգամ):

ՀՀ կենտրոնական բանկի միջոցով թղթային եղանակով իրականացված վճարումների միջին օրական քանակը կազմել է 498 փոխանցում՝ 20 մլրդ դրամ ծավալով (2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ փոխանցումների միջին օրական ծավալը աճել է 9.1 մլրդ դրամով), իսկ մեկ թղթային փոխանցման միջին ծավալը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է մոտ 19 մլն դրամով և կազմել է 41.8 մլն դրամ: Համախառն թղթային վճարումների համակարգով փոխանցումների աճը հիմնականում պայմանավորված է կնքված ռեպո գործառնություններով:

2009թ. առաջին եռամսյակում առևտրային բանկերի միջև թղթային եղանակով իրականացվել է 9 մլրդ դրամ ծավալով 27 փոխանցում:

ՀՀ կենտրոնական բանկի, ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և Գանձապետարանի կողմից իրականացված վճարումները ՀՀ կենտրոնական բանկի վճարային համակարգերով

Ժամանակահատվածը	Համախառն				Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգ		Ընդամենը ԿԲ միջոցով*		Բորսայական գործառնությունների հետ կապված փոխանցումներ	
	էլեկտրոնային*		թղթային							
	Գումար (մլն դրամ)	Քանակ	Գումար (մլն դրամ)	Քանակ	Գումար (մլն դրամ)	Քանակ	Գումար (մլն դրամ)	Քանակ	Գումար (մլն դրամ)	Քանակ
2008										
I եռ..	1024878	389728	745062	12179	240876	1764	2010816	403671	2422627	3026
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	50.97	96.54	37.05	3.02	11.98	0.44	100	100		
II եռ.	1022887	488017	691740	16625	163687	1495	1878314	506137	2886558	3236
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	54.46	96.42	36.83	3.29	8.71	0.29	100	100		

III եռ.	1275574	564371	798290	22434	172482	1376	2246326	588181	3172312	3683
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	56.78	95.95	35.54	3.8	7.68	0.23	100	100		
IV եռ.	1536657	662776	1281886	38309	131764	1191	2950307	702276	3399058	3837
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	52.08	94.38	43.45	5.45	4.47	0.17	100	100		
Ընդամենը	4859976	2104892	3516978	89547	708809	5826	9085763	2200265	11880556	13782
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	23.18	95.07	16.77	4.04	3.38	0.26	100	100		
2009										
I եռ.	989806	530280	1333397	31860	59875	704	2383078	562844	4298084	3462
տեսակարար կշիռը վճարումներում (%)	41.54	94.21	55.95	5.66	2.51	0.13	100	100		

** Առանց բորսայական գործառնությունների իրականացման հետ կապված փոխանցումների:*

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԵՎ ՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

2009 թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգին անդամակցել են ՀՀ տարածքում գործող 5 գործակալ և 17 դիլեր բանկեր, Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամը, Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան, «ՆԱՍԴԱՔ Օ-ԷՄ-ԷՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ն, մեկ ոչ բանկ դիլեր, ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը (թողարկողի կարգավիճակով՝ պետական պարտատոմսերի հետ կապված), Գանձապետական պահառուն, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկը (կենտրոնական պահառուի և թողարկողի կարգավիճակով՝ Կենտրոնական բանկի սեփական պարտատոմսերի հետ կապված):

Համակարգի կողմից պետական (գանձապետական) արժեթղթերի առաջնային տեղաբաշխման և մարման նպատակով ձևավորվել է 466 հանձնարարական՝ մոտ 34.2 մլրդ դրամ ծավալով, ինչը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 2.7 մլրդ դրամով (որտեղ արժեթղթերի տեղաբաշխման հետ կապված վճարումները նվազել են 7.5 մլրդ դրամով, իսկ արժեթղթերի մարման հետ կապված վճարումները ավելացել է 10.3 մլրդ դրամով): Ընդ որում՝ առաջնային տեղաբաշխման ժամանակ ձեռք բերված պետական պարտատոմսերի դիմաց բանկերի կողմից կատարվել է 12.5 մլրդ դրամի փոխանցում, իսկ պետական արժեթղթերի մարման դիմաց Գանձապետարանի կողմից կատարվել է 21.7 մլրդ դրամի փոխանցում: Այդ թվում՝ «Գանձապետական պահառու» համակարգի միջոցով պետական արժեթղթերի դիմաց կատարվել է 817 մլն դրամի վճարում, որտեղ համապատասխանաբար մոտ 356 մլն դրամը կազմել են արժեթղթերի տեղաբաշխման և մոտ 461 մլն դրամը՝ արժեթղթերի մարման դիմաց վճարումները:

Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկի սեփական արժեթղթերի առաջնային տեղաբաշխման և մարման նպատակով ձևավորվել է 13 հանձնարարական՝ 2.9 մլրդ դրամ ծավալով, որը 2008 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է 61 մլրդ դրամով (ընդ որում՝ 24 մլրդ դրամը կազմել են արժեթղթերի տեղաբաշխման հետ կապված վճարումները, իսկ 37 մլրդ դրամը՝ արժեթղթերի մարման հետ կապված վճարումները): Նշված արժեթղթերի առաջնային տեղաբաշխման ժամանակ առևտրային բանկերի կողմից ձեռք բերված՝ Կենտրոնական բանկի սեփական պարտատոմսերի դիմաց կատարվել է 1.6 մլրդ դրամի փոխանցում, իսկ Կենտրոնական բանկի սեփական արժեթղթերի մարման դիմաց՝ 1.3 մլրդ դրամի փոխանցում:

Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգի մասնակիցների կողմից երկրորդային շուկայում արժեթղթերով կատարված առք ու վաճառքի գործառնությունների դիմաց (առաքում՝ վճարման դիմաց սկզբունքով) իրականացվել է 22.7 մլրդ դրամի 225 փոխանցում: Նշված ծավալը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել է մոտ 84%-ով:

ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵՐ

2009 թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ հաճախորդներին պլաստիկ քարտերի տրամադրումը կամ դրանց սպասարկումը իրականացվել է ՀՀ տարածքում գործող 21 առևտրային բանկերի կողմից: Ընդ որում՝ 19 առևտրային բանկեր անդամակցում են «ԱրՔա» քարտերով վճարումների միասնական համակարգին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում քարտերի սպասարկման նպատակով տեղադրվել են 53 նոր ավտոմատ գանձման մեքենաներ և 2009թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ դրանց ընդհանուր քանակը կազմել է 591: Այդ թվում՝ «ԱրՔա» վճարային քարտերի սպասարկումը իրականացվում է 511 ավտոմատ գանձման սարքավորումների միջոցով: Առևտրային բանկերի կողմից տեղադրված POS-տերմինալների ընդհանուր քանակը 2358 է, այդ թվում՝ 423-ը տեղադրված է առևտրային բանկերի ստորաբաժանումներում: Տեղադրված իմպրինտերների ընդհանուր քանակը կազմել 31 է:

ՀՀ տարածքում գործող բանկերի կողմից տրամադրվող(սպասարկող) քարտերի տեսակները

Բանկի անվանումը	ArCa	MASTER CARD	VISA	AMEX	Այլ քարտեր
Հայբիզնեսբանկ	+				
Անելիք բանկ	+	+	+		
Արարատ բանկ	+	+			
Ամերիա բանկ	+	+	+		
ՎՏԲ-Հայաստան բանկ	+		+		
Հայէկոնոմբանկ	+	+			
Պրոմեթեյ բանկ	+	+			
ԲՏԱ բանկ	+	+			
Զարգացման հայկական բանկ	+	+			
Կոնվերսբանկ	+	+	+		+
Ինեկոբանկ	+	+			
Մելլաթ բանկ	+				
Բիբլոս բանկ Արմենիա	+	+			
Էյչ-Էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան	+	+	+		+
ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ	+		+		
Արցախբանկ	+	+			
Կասկադ բանկ	+	+			
Առէկսիմբանկ		+	+	+	
Յունիբանկ	+		+		
Արդշինինվեստբանկ	+	+	+		
ՊրոԿրեդիտբանկ			+		

2009 թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ գործող «ԱրՔա» քարտերի քանակը 2008 թ. չորրորդ եռամսյակի վերջի համեմատ ավելացել է 9.9%-ով (19743 քարտով) և կազմել 219933: Միջազգային քարտային համակարգերի քարտերի քանակն ավելացել է 3.6%-ով (9143 քարտով), այդ թվում՝ VISA-ն՝ 2.7%-ով (4461 քարտով) և կազմել 170355, իսկ MasterCard-ը՝ 4.6%-ով (2181 քարտով) և կազմել 49950: Մնացած մասը բաժին է ընկնում միջազգային այլ քարտերին:

Քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 43.1%-ով (25.7 մլրդ դրամով), իսկ քանակը՝ 41.5%-ով (525831):

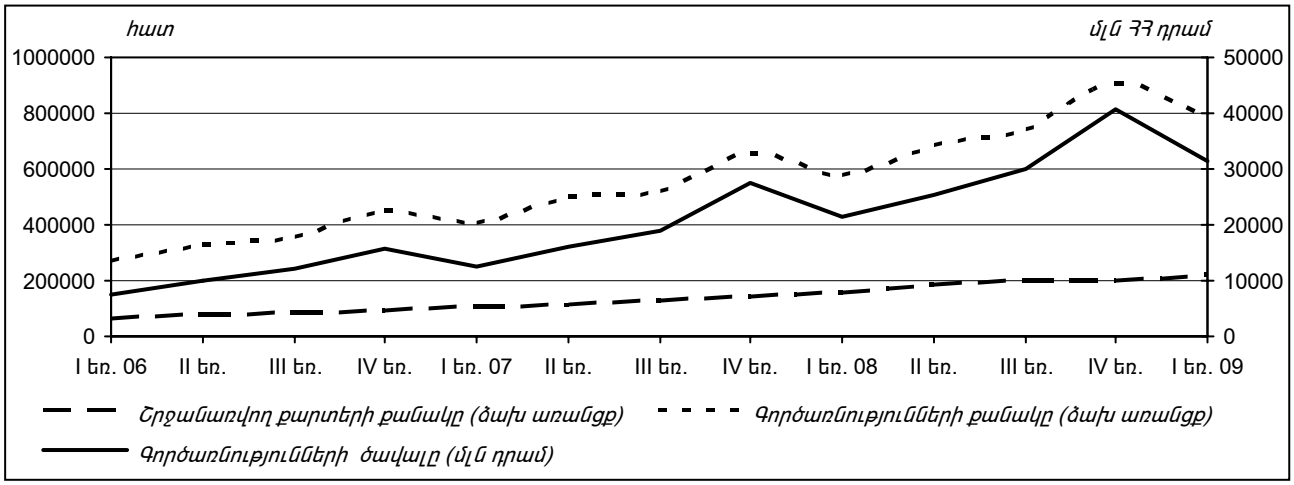
Շրջանառության մեջ գտնվող «ԱրՔա» քարտերով իրականացվել է 783123 գործառնություն՝ 31.5 մլրդ դրամ ծավալով: «ԱրՔա» քարտերով կատարված գործառնությունների ծավալը 2008 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է մոտ 46.1%-ով (9.9 մլրդ դրամով), իսկ քանակը՝ 35.1%-ով (203621-ով):

VISA քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը կազմել է 30.9 մլրդ դրամ (543711 գործառնություն), իսկ MasterCard-ով իրականացվել է 13.4 մլրդ դրամ ծավալով 2255374 գործառնություն: VISA համակարգի քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը նախորդ տարվա առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 24.7%-ով (6.1 մլրդ դրամ ծավալով), իսկ MasterCard-ով կատարված գործառնությունների ծավալը ավելացել է 146%-ով (8 մլրդ դրամ ծավալով):

Միջազգային այլ քարտերով իրականացվել է 211255 գործառնություն՝ 9.4 մլրդ դրամ ծավալով, որը 2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 1.6 մլրդ դրամով:

2009 թ. առաջին եռամսյակում քարտերով իրականացված միջին օրական գործառնությունների ծավալը կազմել է 946 մլն դրամ, իսկ միջին օրական գործառնությունների քանակը՝ 19927: 2008 թ. նույն ժամանակահատվածի համեմատ միջին օրական գործառնությունների քանակը ավելացել է 41.5%-ով (5843-ով), իսկ ծավալը՝ 43.1%-ով (285 մլն դրամով): ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված մեկ վճարային քարտով ՀՀ տարածքում իրականացված ամսական միջին գործառնությունների ծավալ կազմել է 46 հազ. դրամ (քանակը՝ 1.2):

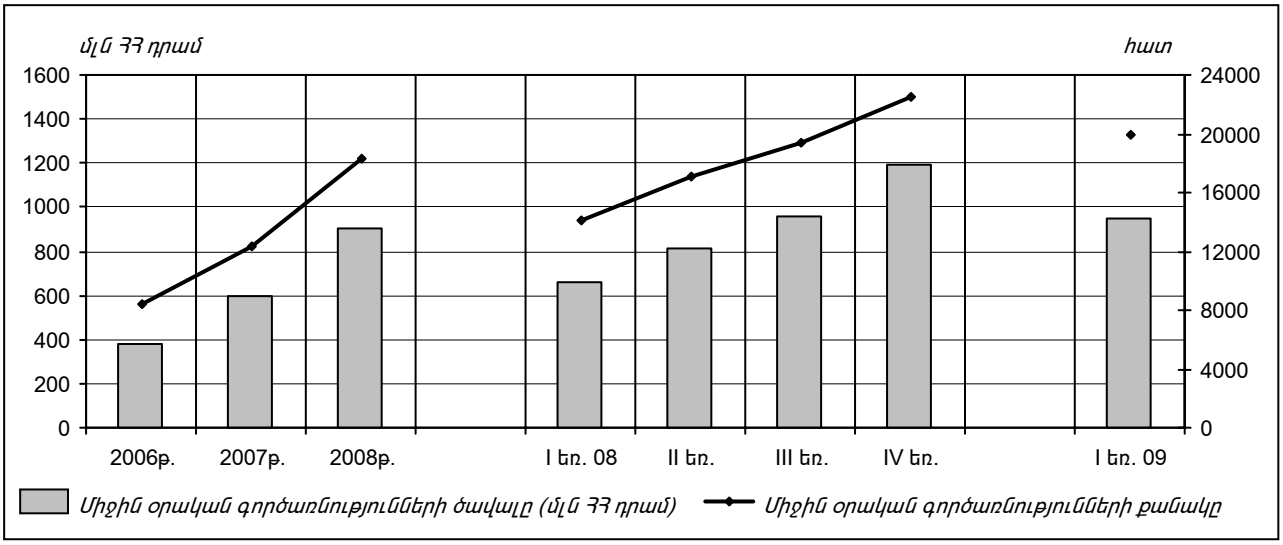
«Արքա» քարտերի զարգացման դինամիկան



Քարտեր սպասարկող սարքավորումների միջոցով կատարված գործարքները (2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում)

Սարքեր	Գործարքներ			
	ծավալը (մլն դրամ)	քանակը	այդ թվում՝ «Արքա» քարտերով	
			ծավալը (մլն դրամ)	քանակը
Ավտոմատ գանձման սարքերի միջոցով	64923	1466421	24758	650627
այդ թվում՝ անկանխիկ	1077	13966	35	4756
POS – տերմինալների/իմպրինտերների միջոցով	18936	275407	6400	112019
այդ թվում՝ անկանխիկ	4127	145332	1596	44765
Ինտերնետ միջավայրում	1324	51635	352	20477
Ընդամենը	85184	1793463	31510	783123
այդ թվում՝ անկանխիկ	6528	210933	1984	69998

ՀՀ տարածքում վճարային քարտերով իրականացված միջին օրական գործառնությունները 2006 – 2008 թթ. ինչպես նաև 2008 -2009 թթ. եռամսյակների ընթացքում



ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐ

Ֆիզիկական անձանց փոխանցումները, առանց բանկային հաշվի բացման, իրականացվում են ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով:

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերը հաճախորդների դրամական փոխանցումները արագ իրականացնելու նպատակով անդամակցում են՝ ընդհանուր առմամբ 17 միջազգային համակարգերի:

Դրամական փոխանցումների իրականացման համակարգերը

Համակարգեր	Մասնակից բանկերի քանակը	Մասնակից կազմակերպությունների քանակը	Մասնաբաժինը ստացումների ծավալում, %
UNISTREAM	3		48.92
ANELIK	8	1	9.28
CONTACT	4	2	9.72
MIGOM	7	2	7.93
BISTRAYA POCHTA	6	1	5.78
MONEY GRAM	11	1	6.60
LIDER	6		2.54
INTEREXPRESS	2	1	1.98
ZOLOTAYA CORONA	2		2.03
BLIZKO	2	2	1.32
PRIVAT MONEY TRANSFER	3		0.91
BTF-Sauz	1		0.92
FASTER	1	1	0.66
ALUR	3		0.35
AVERS	2		0.03
XPRESS MONEY	1		0.01
JIVIE DENGI	1		-
MONEY TUN	-	1	0.24
Travelex	-	1	0.31
STEFI	-	1	0.46

2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում այս համակարգերին մասնակից առևտրային բանկերի միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն փոխանցումների ծավալը կազմել է 51.6 մլրդ դրամ (քանակը՝ 274803), որը 6.8 անգամ գերազանցել է արտասահման կատարված փոխանցումների ծավալը: Նշված համակարգերով դրամական միջոցների զուտ ներհոսքը առևտրային բանկերի միջոցով կազմել է 44 մլրդ դրամ: Հայաստանի Հանրապետություն փոխանցումների զուտ ներհոսքը 2008 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է 30%-ով (18 մլրդ դրամով): Այս համակարգերով Հայաստանի Հանրապետություն կատարված մեկ փոխանցման միջին ծավալը կազմել է 188 հազ. դրամ. 2008 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ նվազել է 41 հազ. դրամով:

ՀՀ առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներով իրականացված փոխանցումներում ֆիզիկական անձանց ուղղված վճարումները կազմել են մոտ 34 մլրդ դրամ. նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել են 19%-ով (8 մլրդ դրամով). մեկ վճարման միջինը նվազել է 595 հազ. դրամով և կազմել 1.8 մլն դրամ: Միաժամանակ, բանկերի թղթակցային հաշիվներով ֆիզիկական անձանց փոխանցումները արտասահման կազմել են 35.5 մլրդ դրամ:

ՀՀ առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներով (SWIFT-ի, տելեքսի, ֆաքսի միջոցով) Հայաստանի Հանրապետություն կատարված համախառն փոխանցումների ծավալը 2009 թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում կազմել է 561 մլրդ դրամ, իսկ քանակը՝ 36798 փոխանցում: Մեկ փոխանցման միջին ծավալը կազմել է 15 մլն դրամ. նախորդ տարվա նույն եռամսյակի համեմատ ավելացել է 2.1-անգամ:

ՎճԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2009 թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործում են 9 վճարահաշվարկային կազմակերպություններ, որից 2-ը իրավունք ունի իրականացնելու միայն դրամական միջոցների փոխանցում, իսկ մյուս 7-ը՝ վճարային գործիքների պրոցեսինգ, քլիրինգ և միաժամանակ դրամական (փողային) փոխանցումներ: Հաշվետու ժամանակահատվածում դադարեցվել է միայն դրամական միջոցների փոխանցում իրականացնող 3 կազմակերպությունների գործունեությունը:

Դրամական փոխանցում իրականացնող վճարահաշվարկային կազմակերպությունները միջազգային վճարային համակարգերին անդամակցելու միջոցով ապահովում են արտասահմանից ՀՀ ուղղված վճարումների իրականացումը: Այդ կազմակերպությունները հաշվետու ժամանակահատվածում Հայաստանի Հանրապետության իրենց հաճախորդներին կատարել են 0.9 մլրդ դրամի վճարում, այդ թվում՝ 0.8 մլրդ դրամի վճարումը կատարվել է միջազգային դրամական փոխանցումների իրականացման համակարգերին անդամակցելու միջոցով, իսկ արտասահման կատարվել է 0.2 մլրդ դրամի փոխանցում: Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների մասնաբաժինը առանց բանկային հաշիվների բացման կատարված միջազգային փոխանցումների ծավալում կազմել է 1%: Այս կազմակերպությունների միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն փոխանցումներում հաճախորդներին կատարված մեկ վճարման միջին ծավալը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 91 հազ. դրամ: Ընդ որում՝ դրամական փոխանցումների իրականացման համակարգերով մեկ վճարման միջին ծավալը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել է 4 հազ. դրամով:

Վճարային գործիքների պրոցեսինգ, քլիրինգ և միաժամանակ դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող 6 կազմակերպություններ ավտոմատ ինքնասպասարկման տերմինալների միջոցով մատուցում են հանրային նշանակություն ունեցող ծառայությունների դիմաց կանխիկ միջոցներով վճարումների ընդունման ծառայություններ: Նշված վճարահաշվարկային կազմակերպությունները ինքնասպասարկման տերմինալներով հավաքագրում են բնակչությանը մատուցված ծառայությունների դիմաց վարձավճարները մոտ 17 կազմակերպությունների համար: 2009թ. առաջին եռամսյակի վերջի դրությամբ տեղադրված են 542 ինքնասպասարկման տերմինալներ, որոնց միջոցով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է 3231 մլն դրամի (905922 գործառնություններ) միջոցների հավաքագրում:

Միաժամանակ, որոշ վճարահաշվարկային կազմակերպություններ պրոցեսինգային, քլիրինգային ծառայություններ են մատուցում 5 առևտրային բանկերի: Նշված առևտրային բանկերը, համագործակցելով վճարահաշվարկային կազմակերպությունների հետ, իրականացրել են կոմունալ ծառայությունների դիմաց միջոցների հավաքագրում՝ 147 մլն դրամ ծավալով 23205 գործառնություն, որոնց հետ կապված պրոցեսինգը իրականացվել է վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից:

«ԱրՔա» պրոցեսինգային կենտրոնը քարտերի սպասարկման սարքավորումների միջոցով ապահովել է 68.4 մլրդ դրամ ծավալով քարտային գործառնությունների պրոցեսինգը (2008թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 38.7%-ով), այդ թվում՝ օտարերկրյա բանկերի կողմից թողարկված քարտերով իրականացվել է 2.4 մլրդ դրամ ծավալի գործառնություն, իսկ ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված քարտերով ՀՀ այլ բանկերի պրոցեսինգային կենտրոնների միջոցով (այդ թվում նաև արտասահմանում) իրականացվել է 6.4 մլրդ դրամ ծավալի գործառնություն:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշները 2009 թ. հունվար – մարտին

(ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների հիման վրա)

Իրական հատված

Անվանում	*Հունվար*	*Հունվար - փետրվար*	*Հունվար - մարտ*	*2009թ.հունվար-մարտի իրական աճի ինդեքսը՝ 2008թ. հունվար-մարտի նկատմամբ (%)*
Համախառն ներքին արդյունք *(մլն դրամ)*	132007.3	282159.7	465508.4	93.9
ՀՆԱ դեֆլյատոր *(%)*	-	-	-	101.9
Մեկ զբաղվածին բաժին ընկնող ՀՆԱ *(հազար դրամ, ամսական)* [1]	122.9	262.9	434.1	95.7
Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը *(մլն դրամ)*	41723.9	83796.6	133079.4	90.5
Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը *(մլն կվտ/ժամ)*	523.0	986.5	1442.6	83.8
Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանք *(մլն դրամ)*	13381.3	24206.3	39579.9	94.9
Մանրածախ առևտրի ծավալը *(մլն դրամ)*	61974.0	125804.9	192912.3	103.9
Շինարարության ծավալը *(մլն դրամ)*	11135.0	22144.1	40128.1	78.1
Ծառայությունների ծավալը *(մլն դրամ)*	49792.0	101274.7	157470.6	99.3
Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձ, *(դրամ)*	93516	95726	96297	112.3
Տնտեսապես ակտիվ բնակչություն *(հազար մարդ)*	1149.7	1148.2	1148.5	-
Պաշտոնապես գրանցված գործազուրկներ *(հազար մարդ)*	75.2	75.7	76.1	
Գործազրկության մակարդակը *(%)*	6.6	6.6	6.6	-

Արտաքին հատված

Անվանում	*Հունվար (մլն ԱՄՆ դոլար)*	*Հունվար – փետրվար (մլն ԱՄՆ դոլար)*	*Հունվար – մարտ (մլն ԱՄՆ դոլար)*	*2009թ. հունվար - մարտը 2008թ. հունվար – մարտի նկատմամբ (%)*
Արտահանում *(FOB)*	34.2	79.0	123.4	52.7
Ներմուծում *(CIF)*	220.1	427.5	658.5	77.8
Առևտրային հաշվեկշռի պակասուրդ	185.8	348.4	535.2	87.3

Գների ինդեքսներ

Ժամանակաշրջան	*Սպառողական գների ինդեքս*	*Արդյունաբերական արտադրանքի գների ինդեքս*	*Գների ինդեքս կապիտալ շինարարությունում*	*Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման գների ինդեքս*
Նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)				
Հունվար	101.2	97.4	101.8	94.0
Փետրվար	98.2	98.4	99.4	95.0
Մարտ	101.4	108.1	98.0	98.4
2009 թ. հունվար - մարտը 2008 թ. հունվար - մարտի նկատմամբ	102.0	92.6	135.6	88.2

Գնաճ

ժամանակաշրջան	2007	2008	2009	2009
	նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)			*նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ (%)*
Հունվար	2.4	2.4	1.2	1.2
Փետրվար	0.2	1.1	-1.8	-0.7
Մարտ	-0.6	1.4	1.4	0.7
Ապրիլ	0.1	1.1		
Մայիս	2.1	1.3		
Հունիս	-0.3	-0.5		
Հուլիս	-3.2	-2.2		
Օգոստոս	-1.5	-0.7		
Սեպտեմբեր	0.7	0.5		
Հոկտեմբեր	3.1	0.7		
Նոյեմբեր	2.1	0.1		
Դեկտեմբեր	1.5	0.1		
Տարեկան *(նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ)*	6.6	5.2		
Տարեկան *(նախորդ տարվա նկատմամբ)*	4.4	9.0		

Գնաճին առավելապես նպաստող ապրանքատեսակները[1]

Անվանում	Նախորդ ամսվա նկատմամբ, %	Նպաստումը, տոկոսային կետ
ՍԳԻ	**101.4**	-
Պարենային ապրանքներ (ներառյալ ոգելից խմիչք և ծխախոտ), որից՝	**101.0**	**0.5**
հացամթերք	101.6	0.2
կենդանական և բուսական յուղ	105.4	0.2
շաքարավազ	112.7	0.2
մսամթերք	99.3	-0.1
բանջարեղեն և կարտոֆիլ	97.8	-0.1
Ոչ պարենային ապրանքներ	**103.6**	**0.6**
անձնական օգտագործման ապրանքներ և բենզին	108.0	0.3
դեղամիջոցներ	107.1	0.1
լվացող միջոցներ	105.1	0.1
կոշկեղեն	103.0	0.1
Ծառայություններ	**101.0**	**0.3**
տրանսպորտի	103.6	0.16
բուժսպասարկման	101.3	0.12

Բնականոն գնաճի[1] փոփոխությունները

Ցուցանիշ	2007	2008	2009
նախորդ ամսվա նկատմամբ, %			
Հունվար	0.19	0.40	-0.29
Փետրվար	-0.07	0.83	-0.53
Մարտ	-0.06	0.66	1.14
Ապրիլ	0.31	1.26	
Մայիս	0.28	0.55	
Հունիս	-0.16	0.30	
Հուլիս	-0.19	0.02	
Օգոստոս	-0.16	0.06	
Սեպտեմբեր	0.51	0.48	
Հոկտեմբեր	0.80	0.10	
Նոյեմբեր	0.85	0.25	
Դեկտեմբեր	0.30	0.08	
նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ, %			
Հունվար	1.97	2.91	4.63
Փետրվար	2.21	3.77	3.02
Մարտ	2.07	4.54	3.33
Ապրիլ	2.05	5.66	
Մայիս	2.14	5.94	
Հունիս	2.05	6.47	
Հուլիս	1.03	6.75	
Օգոստոս	1.18	6.97	
Սեպտեմբեր	1.32	6.99	
Հոկտեմբեր	1.94	6.21	
Նոյեմբեր	2.45	5.56	
Դեկտեմբեր	2.70	5.37	

Բնականոն գնաճին առավելապես նպաստող 10 ապրանքատեսակները

Անվանում	*Նպաստումը բնականոն գնաճին, տոկոսային կետ*
նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ, %	
Բնականոն գնաճ, *այդ թվում՝*	**3.33**
Ծառայություններ հիվանդանոցների	0.8
Տավարի միս	0.2
Ծառայություններ ատամնաբուժական, ատամների բուժման	0.1
Կարագ	0.1
Ծառայություններ առողջարանների և այլ առողջարանային հաստատությունների	0.1
Եփած երշիկ	0.1
Ծառայություններ բժշկական լաբորատորիաների (ռենտգեն նկար)	0.1
Վճարովի դպրոց	0.1
Թռչնի միս	0.1
Բրինձ	0.1

[1] Ըստ ՀՀ ԿԲ հաշվարկների՝ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների հիման վրա:
[2] Ըստ ՀՀ ԱԿԾ նախնական գնահատումների:

(մլն ՀՀ դրամ)

Ժամանակաշրջան	Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ			Կառավարության հաշիվներ և ավանդներ					Զուտ պահանջներ կառավարության նկատմամբ
	պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր	պետական միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պարտատոմսեր	ընդամենը	ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ կառավարության համար	ներգրավված կառավարության հաշվին տրամադրված միջոցներ	ՇԻԳ-երի միջոցներ հնդամով	ՇԻԳ-երի միջոցներ հաշվարկային	ընդամենը	
2008									
Դեկտեմբեր [1]	0	8393	8393	103895	518	2	435	104849	**-96457**
2009									
Հունվար	0	8475	8475	111133	522	0	433	112087	**-103612**
Փետրվար	0	8147	8147	84881	522	0	434	85837	**-77690**
Մարտ	0	8560	8560	67742	629	0	522	68893	**-60333**

[1] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

(մլն ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	Դ - 08 [3]	Հ - 09	Փ - 09	Մ - 09[3]
(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)				
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ [1,2]	***377535***	***339410***	***297778***	***286279***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***72196***	***60796***	***97628***	***105456***
Կառավարություն	-96457	-103612	-77690	-60333
Բանկեր	80625	75162	80334	75190
այդ թվում՝ ռեպո համածայնագրեր	60724	55285	60260	56086
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի ներգրավման սվոփ	0	0	0	0
Ավանդներ (-)	0	0	0	-1000
Հակադարձ ռեպո (-)	0	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի տրամադրման սվոփ (-)	0	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-1437	0	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	89465	89247	94983	90599
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	***449731***	***400206***	***395406***	***391735***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	344503	302102	253327	234085
Պարտադիր պահուստներ (ՀՀ դրամով)	38519	24448	23660	38211
Պարտադիր պահուստներ (արտարժույթով)	65914	72850	117964	119042
Այլ հաշիվներ	795	807	455	397
Այլ հաշիվներ (ՀՀ դրամով)	774	652	452	397
Այլ հաշիվներ (արտարժույթով)	21	154	3	0
(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)				
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ	***-***	***-38125***	***-41631***	***-11500***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-11400***	***36831***	***7829***
Կառավարություն	-	-7156	25923	17357
Բանկեր	-	-5463	5172	-5144
այդ թվում՝ ավանդներ (-)	-	0	0	1000
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	-1437	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-219	5736	-4384
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	***-***	***-49525***	***-4800***	***-3671***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-42402	-48775	-19242
Պարտադիր պահուստներ (ՀՀ դրամով)	-	-14071	-788	14551
Պարտադիր պահուստներ (արտարժույթով)	-	6936	45114	1078
Այլ հաշիվներ	-	11	-351	-58
Այլ հաշիվներ (ՀՀ դրամով)	-	-121	-200	-55
Այլ հաշիվներ (արտարժույթով)	-	133	-151	-3
(տոկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)				
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ	***-***	***-10.1***	***-12.3***	***-3.9***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-15.8***	***60.6***	***8.0***
Կառավարություն	-	-7.4	25.0	22.3
Բանկեր	-	-6.8	6.9	-6.4
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	-100.0	0.0	0.0
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-0.2	6.4	-4.6
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	***-***	***-11.0***	***-1.2***	***-0.9***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-12.3	-16.1	-7.6
Պարտադիր պահուստներ (ՀՀ դրամով)	-	-36.5	-3.2	61.5
Պարտադիր պահուստներ (արտարժույթով)	-	10.5	61.9	0.9
Այլ հաշիվներ	-	1.4	-43.5	-12.8

[1] Առանց սեփականաշնորհման միջոցների: Զուտ միջազգային պահուստները (ԶՄՊ) իրենցից ներկայացնում են փոխարկելի արտարժույթով արտաքին ակտիվների և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը:

[2] ԶՄՊ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 306.73 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5403 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.4182 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.4511 ԱՄՆ դոլար:

[3] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՅԼ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ [1]

(մլն ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	Դ - 08	Հ - 09	Փ - 09	Մ - 09
ԶԱԱ (փոխարկելի արտարժույթով)	**-182042**	**-166950**	**-173476**	**-230343**
Արտաքին ակտիվներ փոխարկելի արտարժույթով	95129	101999	109980	113062
Արտաքին պարտավորություններ փոխ. արտարժ.	-259546	-252255	-265229	-326680
Արտաքին պարտավորություններ դրամով	-17626	-16694	-18227	-16725
ԶՆԱ	**573086**	**551914**	**572329**	**655648**
Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	58299	53573	54170	48206
Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	75770	74223	75018	71038
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ	-17471	-20650	-20847	-22832
Զուտ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	49836	44491	78388	96940
Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	133727	124148	165077	180122
Պարտավորություններ ԿԲ նկատմամբ	-83891	-79658	-86689	-83182
Տնտեսություն	692475	676514	669551	717097
Ջեռնարկություններ	307659	299006	296681	333904
Դրամով	127457	121557	110980	104520
Արտարժույթով	177713	174783	182539	226311
Արժեթղթեր	2489	2666	3162	3073
Տնային տնտեսություններ	371056	364606	359649	368059
Դրամով	288934	283790	274363	264648
Արտարժույթով	82121	80816	85286	103411
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	9491	9399	9431	11249
Դրամով	523	492	500	486
Արտարժույթով	8968	8907	8931	10763
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	4269	3503	3790	3884
Դրամով	3235	2694	3447	3212
Արտարժույթով	1034	810	344	672
Զուտ այլ ակտիվներ	-227524	-222664	-229781	-206595
Արտաքին ակտիվներ դրամով	5785	5768	4990	4765
Արտաքին ակտիվներ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)	127	77	81	55
Արտաքին պարտավորություններ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)	-4	-19	-4	-16
Ներդրումներ փայաբաժիններում	1702	1706	1697	1749
Այլ ավանդային կազմ. միջև միջհատվածային պահանջներ (զուտ)	0	0	0	0
Միջբանկային պահանջներ (զուտ)	437	48	128	24004
Վարկային կազմակերպությունների միջև պահանջներ (զուտ)	0	0	0	0
Այլ ակտիվներ	79061	83409	81869	80489
Թողարկված պարտատոմսեր	-4672	-5687	-5664	-5530
Կապիտալ հաշիվներ	-254742	-254507	-258903	-260147
Այլ պարտավորություններ	-55217	-53458	-53976	-51965
Ավանդներ	**391044**	**384965**	**398853**	**425305**
Դրամով ավանդներ	221236	198228	156972	145215
Ցպահանջ ավանդներ	98919	89306	80642	86703
Ժամկետային ավանդներ	122317	108922	76330	58512
Ավանդներ արտարժույթով	169808	186737	241881	280090
Ցպահանջ ավանդներ	67219	73404	88489	77928
Ժամկետային ավանդներ	102589	113332	153392	202162

[1] Ընդգրկված են առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները:

ՀՀ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ [1]

(մլն ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	Դ - 08 [6]	Հ - 09	Փ - 09	Մ - 09 [6]
(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)				
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ [2]	***195493***	***172460***	***124302***	***55935***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***512295***	***488548***	***504429***	***581964***
Կառավարություն	-38157	-50039	-23519	-12127
Տնտեսություն	692805	676838	669895	717452
Չեռնարկ. և կազմակերպ.	307659	299006	296681	333904
որից՝ կուտակված տոկոսներ	2411	2483	2344	3096
Տնային տնտեսություններ	371386	364930	359993	368414
որից՝ կուտակված տոկոսներ	4594	5070	5073	6075
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	9491	9399	9431	11249
որից՝ կուտակված տոկոսներ	46	35	42	55
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	4269	3503	3790	3884
որից՝ կուտակված տոկոսներ	18	15	15	23
Զուտ այլ ակտիվներ	-142353	-138251	-141947	-123361
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ [3]	***537958***	***474117***	***386848***	***357809***
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ [4]	***707788***	***661008***	***628731***	***637899***
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	315949	275237	229423	212197
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով [5]	99692	89958	81095	87100
որից՝ կուտակված տոկոսներ	43	61	78	44
ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	122317	108922	76330	58512
որից՝ կուտակված տոկոսներ	1968	1895	1305	1239
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	169830	186891	241884	280090
Ցպահանջ [5]	67240	73559	88492	77928
որից՝ կուտակված տոկոսներ	11	20	33	16
ժամկետային	102589	113332	153392	202162
որից՝ կուտակված տոկոսներ	1643	1804	1781	2284
(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)				
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-23033***	***-48158***	***-68367***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-23747***	***15881***	***77535***
Կառավարություն	-	-11882	26520	11393
Տնտեսություն	-	-15967	-6943	47557
Չեռնարկ. և կազմակերպ.	-	-8653	-2325	37223
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	72	-139	752
Տնային տնտեսություններ	-	-6456	-4937	8421
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	476	3	1002
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	-	-92	32	1818
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-11	7	12
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-766	287	94
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-3	0	8
Զուտ այլ ակտիվներ	-	4102	-3696	18586
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ	***-***	***-63841***	***-87269***	***-29038***
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ	***-***	***-46779***	***-32277***	***9168***
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-40711	-45814	-17226
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-9734	-8864	6005
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	18	18	-34
ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-13396	-32592	-17817
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-74	-590	-66
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	17062	54992	38206
Ցպահանջ	-	6318	14933	-10564
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	9	14	-17
ժամկետային	-	10743	40059	48770
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	161	-23	503

(տոկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)				
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	**-**	**-11.8**	**-27.9**	**-55.0**
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	**-**	**-4.6**	**3.3**	**15.4**
Կառավարություն	-	-31.1	53.0	48.4
Տնտեսություն	-	-2.3	-1.0	7.1
Ձեռնարկ. և կազմակերպ.	-	-2.8	-0.8	12.5
Տնային տնտեսություններ	-	-1.7	-1.4	2.3
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	-	-1.0	0.3	19.3
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-17.9	8.2	2.5
Զուտ այլ ակտիվներ	-	2.9	-2.7	13.1
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ	**-**	**-11.9**	**-18.4**	**-7.5**
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ	**-**	**-6.6**	**-4.9**	**1.5**
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-12.9	-16.6	-7.5
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-9.8	-9.9	7.4
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-11.0	-29.9	-23.3
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	10.0	29.4	15.8
Ցպահանջ	-	9.4	20.3	-11.9
Ժամկետային	-	10.5	35.3	31.8

[1] Ընդգրկված են ՀՀ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները:

[2] ԶԱՍ-ն ընդգրկում է միայն փոխարկելի արտարժույթով ակտիվները և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունները: Կենտրոնական բանկի ԶՄՊ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով (1 ԱՄՆ դոլար = 306.73 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5403 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.4182 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.4511 ԱՄՆ դոլար), առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ԶԱՍ-ն՝ փաստացի փոխարժեքներով:

[3] Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ միայն դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն ու փոխառությունները:

[4] Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդները, արտարժութային ավանդներն ու փոխառությունները:

[5] Ներառյալ հաշիվները:

[6] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	2008 թվականի I եռամսյակ	2008 թվականի II եռամսյակ	2008 թվականի III եռամսյակ	2008 թվականի IV եռամսյակ	2009 թվականի I եռամսյակ
Միջին եռամսյակային ակտիվներ[1] *(հազար ՀՀ դրամ)*	773206082	850365487	926861897	991797918	1057798117
Միջին եռամսյակային վարկեր *(հազար ՀՀ դրամ)*	436439502	502875266	570440278	614075032	613596656
Միջին եռամսյակային պարտավորություններ *(հազար ՀՀ դրամ)*	595902870	660611691	717806691	765421307	820005684
Միջին եռամսյակային ավանդներ *(հազար ՀՀ դրամ)*	398652238	437691544	469850761	454852487	485098750
Միջին եռամսյակային կապիտալ *(հազար ՀՀ դրամ)*	177303212	189753796	209055206	226376610	237792433
Միջին եռամսյակային ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվային ցուցանիշ *(%)*	27.6%	26.4%	26.8%	27.3%	27.9%
Միջին եռամսյակային ընդհանուր իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշ *(%)*	31.8%	28.7%	26.6%	24.2%	27.4%
Միջին եռամսյակային ընթացիկ իրացվելիության նորմատիվային ցուցանիշ *(%)*	99.8%	96.4%	93.8%	97.7%	123.0%

[1] Միջին եռամսյակային ցուցանիշները հաշվարկվում են եռամսյակի երեք ամիսների մեծությունների միջինացմամբ:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

Ցուցանիշներ	2008 [4]	2009		
	Դ	Հ	Փ	Մ
ՎԱՐԿԵՐ				
Մինչև 1 տարի ժամկետով				
Իրավաբանական անձանց				
ՀՀ դրամով	13.0	15.0	14.7	15.3
ԱՄՆ դոլարով	14.0	14.7	13.1	14.6
Ֆիզիկական անձանց				
ՀՀ դրամով	20.6	21.4	21.2	21.6
ԱՄՆ դոլարով	13.1	18.1	16.4	16.8
1 տարուց ավելի ժամկետով				
Իրավաբանական անձանց				
ՀՀ դրամով	13.9	15.8	16.7	16.8
ԱՄՆ դոլարով	15.2	15.4	15.6	16.0
Ֆիզիկական անձանց				
ՀՀ դրամով	18.7	18.3	18.5	18.6
ԱՄՆ դոլարով	20.5	18.7	18.3	18.4
ԱՎԱՆԴՆԵՐ				
Մինչև 1 տարի ժամկետով				
Իրավաբանական անձանց				
ՀՀ դրամով	7.3	7.8	7.5	7.6
ԱՄՆ դոլարով	7.7	6.1	8.0	7.2
Ֆիզիկական անձանց				
ՀՀ դրամով	8.4	8.6	9.0	11.0
ԱՄՆ դոլարով	5.7	4.8	5.7	5.6
1 տարուց ավելի ժամկետով				
Իրավաբանական անձանց				
ՀՀ դրամով	8.7	9.7	9.6	10.6
ԱՄՆ դոլարով	9.0	8.9	8.9	9.9
Ֆիզիկական անձանց				
ՀՀ դրամով	9.5	9.7	10.0	10.2
ԱՄՆ դոլարով	8.0	9.2	9.9	7.9
Ֆիզիկական անձանց հիփոթեքային վարկեր [1]				
ՀՀ դրամով	14.5	13.9	14.5	13.7
ԱՄՆ դոլարով	16.2	15.0	17.7	17.2
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [2,3]	-	-	-	-
Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	9.1	9.4	9.8	10.7
Պետական միջինժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	-	10.5	10.5	-
Պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	-	-	-	12.9

[1] Ներկայացված են 1 տարուց ավելի ժամկետով վարկերը:

[2] Ներառված են բոլոր ժամկետայնության արժեթղթերը:

[3] Ներկայացված են առաջնային շուկայում տեղաբաշխված արժեթղթերի միջին կշռված եկամտաբերությունները:

[4] Ներկայացված են տարվա վերջին ամսվա տոկոսադրույքները:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՀ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ

(մլն ՀՀ դրամ)

Ժամկետը	Ռեպո համաձայնագրեր[1]	Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր[1]	Ներգրավվող ավանդներ[1]	Լոմբարդային վարկեր[1]	Պետական պարտատոմսերի առք	Պետական պարտ. վաճառք
2008						
Հունվար	52586.1	-	132800.0	-	-	-
Փետրվար	30332.4	-	86650.0	-	-	-
Մարտ	43941.0	-	56100.0	-	-	-
Ապրիլ	91219.7	-	4800.0	-	-	-
Մայիս	72239.2	-	44150.0	-	-	-
Հունիս	88627.1	-	49180.0	-	-	-
Հուլիս	100162.0	-	55960.0	-	-	-
Օգոստոս	55082.6	-	65800.0	-	-	-
Սեպտեմբեր	66306.4	-	69850.0	-	-	-
Հոկտեմբեր	129691.0	-	51050.0	-	-	-
Նոյեմբեր	158162.5	-	20650.0	-	-	-
Դեկտեմբեր	251788.7	-	7100.0	-	5260.3	-
2009						
Հունվար	218853.7	-	6500.0	-	-	-
Փետրվար	228412.4	-	9100.0	-	-	-
Մարտ	232990.2		26860.0			

[1] *Մարումները հանված չեն:*

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՀ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

(%)

Գործողության ժամկետը	Գործառնության տեսակը		
	Ռեպո համաձայնագրեր	Ներգրավվող ավանդներ	Լոմբարդային վարկեր
27.12.2003-08.03.2004	9.00	5.00	20.00
09.03.2004-06.04.2004	6.00	3.00	20.00
07.04.2004-13.07.2004	6.00	1.00	20.00
14.07.2004-22.08.2004	5.00	1.00	20.00
23.08.2004-17.10.2004	4.00	1.00	16.00
18.10.2004-09.01.2005	3.75	1.00	16.00
10.01.2005-13.06.2005	4.50	1.75	16.00
14.03.2005-09.08.2005	3.75	1.75	16.00
10.08.2005-25.12.2005	3.00	1.00	16.00
26.12.2005-05.02.2006	3.50	1.00	16.00
06.02.2006-15.03.2006	4.00	1.00	16.00
16.03.2006-02.04.2006	4.00	1.00	12.00
03.04.2006-03.05.2006	4.00	1.00	8.00
04.05.2006-31.07.2006	4.00	1.00	7.00
01.08.2006-31.08.2006	4.25	1.00	7.00
01.09.2006-02.10.2006	4.50	1.50	7.50
03.10.2006-02.04.2007	4.75	1.75	7.75
03.04.2007-02.07.2007	4.50	1.50	7.50
03.07.2007-02.10.2007	4.75	1.75	7.75
03.10.2007-04.11.2007	5.00	2.00	8.00
05.11.2007-04.12.2007	5.25	2.25	8.25
05.12.2007-04.02.2008	5.75	2.75	8.75
05.02.2008-04.03.2008	6.00	3.00	9.00
04.03.2008-02.04.2008	6.25	3.25	9.25
03.04.2008-05.05.2008	6.50	3.50	9.50
06.05.2008-03.06.2008	6.75	3.75	9.75
04.06.2008-02.07.2008	7.00	4.00	10.00
03.07.2008-04.08.2008	7.25	4.25	10.25
05.08.2008-02.09.2008	7.50	4.50	10.50
03.09.2008-02.12.2008	7.75	4.75	10.75
03.12.2008-13.01.2009	7.25	4.25	10.25
14.01.2009-10.02.2009	7.00	4.00	10.00
11.02.2009-03.03.2009	6.75	3.75	9.75
04.03.2009-	7.75	4.75	10.75

ՄԻՋԲԱՆԿԱՅԻՆ ՌԵՊՈ ՇՈՒԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ցուցանիշներ	մինչև 7 օր		8 – 14 օր		15 – 28 օր		28 օր և ավելի		Ընդամենը	
	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%
Հունվար 09	*8078.46*	*7.81*	*4686.85*	*8.03*	*1052.32*	*8.14*			*13817.622*	*7.91*
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.00		8.50		8.25				9.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.00		7.75		7.75				6.00
Ստանդարտ շեղում		0.63		0.22		0.21				0.52
Փետրվար	*8809.48*	*7.84*	*1249.76*	*8.05*	*1355.76*	*8.05*	*137.56*	*8.45*	*11552.559*	*7.89*
Առավելագույն տոկոսադրույք		8.50		8.50		8.50		8.50		8.50
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.75		7.75		7.75		8.00		6.75
Ստանդարտ շեղում		0.36		0.18		0.24		0.29		0.58
Մարտ	*13537.51*	*8.90*	*371.67*	*8.96*	*374.86*	*9.00*			*14284.039*	*8.90*
Առավելագույն տոկոսադրույք		11.00		9.25		9.00				11.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.75		8.50		9.00				7.75
Ստանդարտ շեղում		0.43		0.38		-				0.54
Ընդամենը	*30425.45*	*8.30*	*6308.28*	*8.09*	*2782.94*	*8.21*	*137.56*	*8.45*	*39654.220*	*8.26*
Առավելագույն տոկոսադրույք		11.00		9.25		9.00		8.50		11.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.00		7.75		7.75		8.00		6.00
Ստանդարտ շեղում		0.66		0.30		0.37		0.29		0.60

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ՄԻՋԻՆ ՓՈԽԱՐԺԵՔԸ

Ամսաթիվ	Դ - 08	Հ - 09	Փ - 09	Մ - 09
1	305.31	-	-	-
2	305.72	-	305.28	305.75
3	306.45	-	305.19	372.11
4	306.82	-	305.36	372.95
5	307.82	-	305.29	366.38
6	-	-	305.30	360.67
7	-	-	-	-
8	308.08	306.26	-	-
9	308.41	306.04	305.94	359.37
10	308.49	306.07	305.23	361.28
11	308.50	-	305.51	369.73
12	308.37	305.66	305.25	369.89
13	-	305.68	305.19	369.84
14	-	305.48	-	-
15	308.55	305.35	-	-
16	308.62	305.36	305.22	370.34
17	308.34	-	305.22	372.11
18	308.34	-	305.26	374.66
19	308.31	305.27	305.41	372.89
20	-	305.57	305.44	372.02
21	-	305.60	-	-
22	308.35	305.45	-	-
23	308.37	305.42	305.86	370.61
24	308.35	-	305.69	369.36
25	308.37	-	305.48	368.79
26	308.42	305.35	306.04	366.22
27	308.44	305.17	305.83	366.11
28	-	-	305.83	-
29	308.01	304.78	-	-
30	306.73	305.21	-	366.66
31	306.73	305.21	-	367.77
ժամանակահատվածի վերջ	**306.73**	**305.21**	**305.83**	**367.77**
ժամանակահատվածի միջին	**307.83**	**305.50**	**305.47**	**365.71**

ՀՀ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ [1]

(մլն ԱՄՆ դոլար)

Ցուցանիշներ	2008	2009		
	Դ [3]	Հ	Փ	Մ[4]
Համախառն միջազգային պահուստներ *(առանց սեփականաշն. միջոցների)*	1406.8	1259.5	1141.1	1277.6
Համախառն միջազգային պահուստներ	1406.8	1259.5	1141.1	1277.6
Ոսկի	0	0	0	0
ՀՓԻ ԱՄՀ - ում	2.9	2.8	2.8	12.0
Պահուստային դիրքը ԱՄՀ-ում	0	0	0	0
Արտարժույթ [2]	1403.9	1256.7	1138.3	1265.7

[1] Հաշվարկված է փաստացի փոխարժեքներով:

[2] Ընդգրկված են միայն փոխարկելի արտարժույթով ակտիվները:

[3] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

[4] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԴԻՐՔԸ

մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	Մնացորդը 31.12.08թ. դրությամբ	Փոփոխություններ					Մնացորդը 31.03.09թ. դրությամբ
		Գործառնությունների հաշվին	Գների փոփոխությունների հաշվին	Փոխարժեքի փոփոխությունների հաշվին	Այլ ճշտումներ	Ընդհանուր փոփոխություններ	
Ակտիվներ	**313.3**	**20.0**	**0.0**	**-12.5**	**0.0**	**7.5**	**320.8**
Ուղղակի ներդրումներ արտերկրներում	6.9	-0.2	0.0	-1.1	0.0	-1.3	5.5
Բաժնետիրական կապիտալ	1.2	0.0	0.0	-0.2	0.0	-0.2	1.0
Վերաներդրված շահույթ	5.7	-0.2	0.0	-0.9	0.0	-1.1	4.5
Այլ կապիտալ							
Պորտֆելային ներդրումներ	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6
Բաժնետոմսեր	0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5
Պարտքային պարտավորություններ	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Պարտատոմսեր	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Դրամական շուկայի գործիքներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Այլ ներդրումներ	306.1	20.1	0.0	-11.4	0.0	8.7	314.7
Վարկեր	21.5	4.2	0.0	-1.6	0.0	2.6	24.1
Երկարաժամկետ	8.4	-0.3	0.0	-0.5	0.0	-0.8	7.5
Կարճաժամկետ	13.1	4.6	0.0	-1.1	0.0	3.4	16.6
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	278.4	13.4	0.0	-9.4	0.0	4.0	282.4
Կանխիկ դրամական միջոցներ	42.5	43.2	0.0	-2.5	0.0	40.7	83.2
Ավանդներ	236.0	-29.8	0.0	-6.9	0.0	-36.7	199.2
Երկարաժամկետ	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.7
Կարճաժամկետ	234.3	-29.8	0.0	-6.9	0.0	-36.7	197.6
Այլ ակտիվներ	6.1	2.5	0.0	-0.4	0.0	2.1	8.2
Երկարաժամկետ							
Կարճաժամկետ	6.1	2.5	0.0	-0.4	0.0	2.1	8.2
Պարտավորություններ	**1382.3**	**22.4**	**0.0**	**-101.8**	**0.0**	**-79.5**	**1302.9**
Ուղղակի ներդրումներ ՀՀ-ում	456.0	-32.4	0.0	-84.5	0.0	-116.9	339.1
Բաժնետիրական կապիտալ	336.6	7.6	0.0	-56.8	0.0	-49.2	287.4
Վերաներդրված շահույթ	105.3	-36.8	0.0	-25.3	0.0	-62.2	43.2
Այլ կապիտալ	14.0	-3.1	0.0	-2.4	0.0	-5.5	8.5
Պորտֆելային ներդրումներ	18.1	-0.1	0.0	-1.9	0.0	-2.1	16.1
Բաժնետոմսեր	11.6	0.0	0.0	-1.9	0.0	-1.9	9.6
Պարտքային պարտավորություններ	6.6	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	6.4
Պարտատոմսեր	6.6	-0.2	0.0	0.0	0.0	-0.2	6.4
Դրամական շուկայի գործիքներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Այլ ներդրումներ	908.2	54.9	0.0	-15.4	0.0	39.5	947.7
Վարկեր	561.0	-32.0	0.0	-5.6	0.0	-37.6	523.4
Երկարաժամկետ	489.5	14.9	0.0	-5.0	0.0	10.0	499.5
Կարճաժամկետ	71.5	-46.9	0.0	-0.7	0.0	-47.6	23.9
Կանխիկ դրամական միջոցներ և ավանդներ	336.1	92.9	0.0	-9.3	0.0	83.7	419.7
Երկարաժամկետ	70.5	19.9	0.0	0.2	0.0	20.0	90.5
Կարճաժամկետ	265.6	73.1	0.0	-9.4	0.0	63.7	329.2
Այլ պարտավորություններ	11.1	-6.1	0.0	-0.5	0.0	-6.6	4.5
Երկարաժամկետ							
Կարճաժամկետ	11.1	-6.1	0.0	-0.5	0.0	-6.6	4.5
Զուտ ներդրումային դիրքը	**-1069.0**	**-2.4**	**0.0**	**89.3**	**0.0**	**87.0**	**-982.0**

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՈՒ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ

մլն ԱՄՆ դոլար

	2008 IV եռամսյակ						2009 I եռամսյակ					
		Արտարժույթ						Արտարժույթ				
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՌԴ ռուբլի	Այլ	Ընդամենը	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՌԴ ռուբլի	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ	**12.6**	**178.8**	**75.1**	**43.5**	**3.3**	**300.7**	**8.0**	**199.8**	**91.0**	**18.5**	**3.4**	**312.8**
Կապիտալի արժեթղթեր	0.04	0.27	0.02	6.85	0.00	7.2	0.0	0.4	0.0	5.5	0.0	6.0
Պարտքային արժեթղթեր	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Կանխիկ դրամական միջոցներ	-	17.7	10.8	13.7	0.3	42.5	-	59.5	17.9	5.5	0.3	83.2
Վարկեր, այդ թվում՝ օվերդրաֆտ և վարկային քարտեր	11.9	9.2	0.3	0.0	0.0	9.5	7.3	14.8	2.0	0.0	0.0	16.8
Ավանդներ	0.0	148.5	62.8	21.9	2.7	236.0	0.0	118.7	70.4	7.1	3.0	199.2
Այլ	0.6	3.1	1.2	1.0	0.3	5.5	0.7	6.4	0.7	0.4	0.1	7.5
Պարտավորություններ	**528.5**	**788.6**	**52.4**	**9.3**	**3.6**	**853.8**	**384.2**	**835.6**	**54.1**	**4.2**	**24.8**	**918.7**
Կապիտալի արժեթղթեր	453.5					0.0	340.2	-	-	-	-	-
Պարտքային արժեթղթեր	0.0	6.6	0.0	0.0	0.0	6.6	0.0	6.4	0.0	0.0	0.0	6.4
Վարկեր, այդ թվում՝ օվերդրաֆտ և վարկային քարտեր	18.83	537.08	12.21	4.82	0.00	554.1	11.3	506.6	11.6	0.0	0.0	518.2
Ավանդներ	55.3	236.2	39.4	3.8	3.4	282.9	31.3	320.5	42.1	3.5	24.7	390.8
Այլ	0.91	8.68	0.76	0.64	0.16	10.2	1.3	2.1	0.4	0.7	0.1	3.3
Զուտ դիրք*	**-515.9**	**-609.8**	**22.7**	**34.2**	**-0.3**	**-553.1**	**-376.2**	**-635.7**	**36.9**	**14.3**	**-21.3**	**-605.9**

** Ի տարբերություն փողի զանգվածում ՀՀ առևտրային բանկերի ԶԱՒ-ի, այստեղ ներառված են նաև ՀՀ առևտրային բանկերի «Կապիտալի արժեթղթերը»՝ պարտավորությունների մասում, ոչ փոխարկելի արտարժույթը և վարկային կազմակերպությունների արտաքին ակտիվներն ու պարտավորությունները:*

ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկրներ	2008 թվական														
	I եռ.			II եռ.			III եռ.			IV եռ.			Ընդամենը		
	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք
Ռուսաստան	224560	35929	188632	345318	45927	299391	477611	38917	438694	414336	43765	370571	1461825	164538	1297287
ԱՄՆ	32602	41707	-9104	71806	52768	19038	33578	30992	2586	26638	48668	-22031	164624	174135	-9511
Ուկրաինա	4762	4739	23	8753	4379	4374	11913	4241	7672	7727	5344	2383	33155	18702	14452
Ղազախստան	4190	240	3950	5321	321	5000	6995	735	6260	7797	703	7094	24302	1998	22303
Գերմանիա	6391	6319	71	7642	24182	-16539	9463	7943	1520	6430	7942	-1512	29927	46387	-16460
Իսպանիա	4072	2618	1454	3504	3678	-174	4255	3953	302	1871	3939	-2067	13702	14188	-485
Ֆրանսիա	2859	2827	32	4674	5940	-1267	5550	11785	-6235	3997	5194	-1196	17080	25746	-8666
ԱՄԷ	24693	57747	-33054	6367	44867	-38501	7599	32376	-24778	6138	44913	-38775	44796	179904	-135108
Չինաստան	369	22129	-21759	391	23090	-22699	612	30803	-30191	445	22427	-21982	1818	98449	-96632
Թուրքիա	1034	17671	-16637	711	20507	-19796	1143	29994	-28851	831	23129	-22297	3719	91301	-87582
Այլ երկրներ	59794	56691	3103	115491	75602	39889	89819	106432	-16612	210563	70393	140170	475667	309117	166550
Ընդամենը	365325	248616	116709	569978	301262	268716	648537	298172	350366	686775	276417	410358	2270615	1124466	1146148

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկրներ	2009 թվական		
	I եռ.		
	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք
Ռուսաստան	146247	24365	121882
ԱՄՆ	18310	22504	-4193
Ուկրաինա	3795	2830	965
Ղազախստան	3576	251	3326
Գերմանիա	3948	4564	-616
Իսպանիա	1488	1299	189
Ֆրանսիա	2110	3761	-1650
ԱՄԷ	3843	18888	-15045
Չինաստան	310	10400	-10091
Թուրքիա	593	8178	-7585
Այլ երկրներ	77562	34459	43103
Ընդամենը	261782	131498	130284

ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկրներ	2008 թվական														
	I եռ.			II եռ.			III եռ.			IV եռ.			Ընդամենը		
	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք
Ռուսաստան	212714	25180	187533	331936	31620	300316	458254	30722	427533	368162	35237	332925	1371066	122759	1248307
ԱՄՆ	13246	9338	3908	16804	7267	9537	16570	7525	9045	14338	7980	6358	60958	32110	28848
Ուկրաինա	4655	2570	2085	8308	2555	5754	11771	2628	9144	7579	3227	4351	32314	10980	21334
Ղազախստան	2889	145	2744	4366	247	4119	6122	242	5880	6155	393	5762	19532	1027	18506
Գերմանիա	3488	1649	1839	3329	1291	2037	3571	1644	1927	2870	1703	1167	13257	6287	6970
Իսպանիա	2904	610	2294	3354	738	2616	3358	783	2575	1748	699	1048	11363	2830	8533
Ֆրանսիա	1836	1039	797	2756	1159	1598	2808	1153	1655	1614	1932	-319	9015	5283	3731
ԱՄԷ	2102	2676	-574	1852	2009	-157	3718	2089	1629	4307	3147	1160	11979	9921	2058
Չինաստան	135	2816	-2681	84	1320	-1235	226	1721	-1495	141	1842	-1701	587	7699	-7112
Թուրքիա	825	1096	-271	560	1853	-1292	765	2603	-1837	389	2313	-1925	2539	7864	-5325
Այլ երկրներ	20907	7215	13692	29590	8338	21253	29213	10639	18574	22988	9288	13700	102698	35479	67218
Ընդամենը	265701	54334	211367	402940	58395	344545	536376	61748	474628	430290	67763	362527	1635307	242240	1393067

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկրներ	2009 թվական		
	I եռ.		
	Մուտք	Ելք	Զուտ մուտք
Ռուսաստան	140991	20738	120252
ԱՄՆ	11478	5349	6129
Ուկրաինա	3735	2042	1694
Ղազախստան	2815	161	2654
Գերմանիա	2227	875	1352
Իսպանիա	1294	444	851
Ֆրանսիա	1332	834	498
ԱՄԷ	1827	1546	280
Չինաստան	125	982	-857
Թուրքիա	208	1029	-821
Այլ երկրներ	17814	6317	11497
Ընդամենը	183846	40317	143529

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌԸ

(2009 թ. մարտի 31-ի դրությամբ)

Հաշվեկշիռ

(հազար ՀՀ դրամ)

	31.03.09	*31.12.08*
Ակտիվներ		
Ակտիվներ արտարժույթով		
Դրամական միջոցներ	77,675,830	15,441,978
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	370,106,747	77,238,100
Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	41,944,921	340,237,664
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	917	917
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	54,983,252	44,362,474
Այլ ակտիվներ	380,321	78,001
	545,091,988	**477,359,134**
Ակտիվներ տեղական արժույթով		
Վարկեր և հետադարձ հետգնման պայմանագրեր	76,545,570	80,955,087
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	97,217,646	97,050,294
Հիմնական միջոցներ	10,616,562	10,378,716
Ոչ նյութական ակտիվներ	362,405	255,827
Այլ ակտիվներ	7,368,399	1,323,943
	192,110,582	**189,963,867**
Ընդամենը ակտիվներ	**737,202,570**	**667,323,001**
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	144,672,441	69,788,059
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ	1,154,563	1,030,950
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	48,243,049	41,337,306
Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	111,745	-
Այ փոխառություններ	15,871,175	12,440,435
Այլ պարտավորություններ	145,970	121,614
	210,198,943	**124,718,364**
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	234,084,828	344,503,231
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	47,372,623	40,333,711
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ	67,741,810	103,962,779
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	139,416,534	43,467,351
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,437,498
Այլ պարտավորություններ	725,269	1,244,457
	489,341,064	**534,949,027**
Ընդամենը պարտավորություններ	**699,540,007**	**659,667,391**
Սեփական կապիտալ		
Թողարկված կապիտալ	100,000	100,000
Գլխավոր պահուստ	9,870,486	9,870,486
Լրացուցիչ կանոնադրական կապիտալ	85,663,194	85,663,194
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստ	150,273	(163,455)
Կուտակված վնաս	(58,121,389)	(87,814,615)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	**37,662,563**	**7,655,610**
Ընդամենը պարտավորություններ և կուտակված պակասուրդ	**737,202,570**	**667,323,001**

Հաշվեկշիռը հաստատվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից 2009 թվականի մայիսի 22-ին և ստորագրվել:

ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

ՀՀ ԿԲ Նախագահ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Գլխավոր հաշվապահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ ԵՎ ԿԱԶՄԸ

ՀՀ կենտրոնական բանկը, ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 52-րդ հոդվածի դրույթներով, ներկայացնում է

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստների վիճակի և կազմի մասին

2009 թ. 1-ին եռամսյակ (ներառյալ եզրափակիչ շրջանառությունը)

Եռամսյակի սկիզբը	ՀՓԻ		ԱՄՆ դոլար
I. Համախառն արտաքին ակտիվներ			1,406,823,234.13
այդ թվում՝			
միջազգային պահուստներ (համախառն արտաքին ակտիվներ ազատ փոխարկելի արժույթով)			1,406,822,547.97
որից՝			
ՀՓԻ ԱՄՀ-ում	1,899,389.00		2,925,571.09
պահուստային դիրք ԱՄՀ-ում	0.00		0.00
II. Զուտ արտաքին ակտիվներ			1,230,837,462.53
որից՝ ազատ փոխարկելի արժույթով			1,230,836,776.37

Եռամսյակի վերջ			
I. Համախառն արտաքին ակտիվներ			1,343,317,935.78
այդ թվում՝			
միջազգային պահուստներ (համախառն արտաքին ակտիվներ ազատ փոխարկելի արժույթով)			1,343,317,308.38
որից՝			
ՀՓԻ ԱՄՀ-ում	7,997,996.00		11,957,599.66
պահուստային դիրք ԱՄՀ-ում	0.00		0.00
II. Զուտ արտաքին ակտիվներ			925,856,488.94
որից՝ ազատ փոխարկելի արժույթով			925,855,861.54

ՀՀ ԿԲ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրատարակություն

Երևան 0010, Վ. Սարգսյան փող. 6, http://www.cba.am

Չափսը՝ 60 x 84 1/8: 4.65 պայմ. տպ. մամուլ: Տպաքանակ՝ 150:

© Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ, 2009